

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Theologiæ Sacramentalis Scholasticæ Et Moralis Pars ...

Ad Mentem Doctoris Subtilis Ioannis Duns Scoti D. Augustino conformen

In Qua Tractatur De Impedimentis Matrimonii, Usu Et Divortio

Bosco, Jean a

Lovanii, 1685

Sectio VI. De impedimento affinitatis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73448](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73448)

communicatur filiis, non sic oportet, nec debent communicare parentibus.

435.
Conuult
Doct. An-
gel.

Simili modo respondet ad hanc difficultatem Doct. Angelicus supra: Ad primum ergo dicendum, quod per generationem spirituales non trahitur filius extra potestatem patris, sicut fit per adoptionem, & sic filius spiritualis manet filius utriusque simul, non autem filius adoptivus: & ideo non contrahitur aliqua propinquitas inter patrem adoptantem & matrem vel

patrem naturalem, sicut erat in cognatione spirituali.

Ut sit de hiserationibus disparitatis, habemus clarum textum, extendentem cognationem spirituales ad parentes baptizati; nullus autem textus vel obscure saltem extendit cognationem legalem ad parentes adoptati: ergo nec nos extendamus. Et quia hic aliud non occurrit scitu necessarium Theologis, lubens procedo ad impedimentum affinitatis, pro quo instituitur

SECTIO VI.

DE

IMPEDIMENTO AFFINITATIS.

1.
De quibus
hic sit dis-
putandum.

D cognationem jam considera- tam proximè accedit affinitas, ideo congruenter hanc Sectione de ea tractabimus. Et primò quidem disputabimus, quid sit affinitas, ac qualiter contrahatur. Secundò, an sit impedimentum dirimens Matrimonium post contractum. Denique, inter quas personas dirimat. De primo ponitur.

CONCLUSIO I.

Affinitas est propinquitus quædam, proveniens ex omni & sola copula carnali, apta ad generationem.

2.
Qui sint
affines, &
unde dicti,
ex l. 4. ff.
de Grad.

Incipio cum verbis Modestini lib. 12. Pandectarum, & habentur l. 4. ff. de Gradibus & Adfin. §. 3. & seqq. Adfines sunt viri & uxoris cognati, dicti ab eo, quod dua cognationes, que diversa inter se sunt, per nuptias copulantur, & altera ad alterius cognationis sinem accedit. Namque coniungenda adfinitatis causa fit ex nuptiis. Nomina vero eorum hac sunt, socer, socrus, gener, nurus, noverca, vitricus, privignus, privigna. Gradus autem adfinitati nulli sunt.

Nomina eorum ex ead. l. Et quidem viri pater uxoris, socer; mater autem eorum, socrus appellatur. filij autem uxoris, nurus; filia vero viri, gener appellatur. Vxor liberis ex alia uxore natis, noverca dicitur: matris vir ex alio viro natis, vitricus appellatur. Eorum uterque natos aliunde privignos, privignasque vocant. Potest etiã sic desiniri socer, uxoris mea pater, ego illius sum gener. Socer magnus dicitur uxoris mea avus, ego illius sum progener. Et retro pater meus uxoris mea socer est: hac illi nurus. Et avus meus, socer magnus est, illa illi pronurus. Item pro socrus mihi uxoris mea avia est, ego illius sum progener. Et retro mater mea, uxoris mea socrus est, illa huic nurus; & avia mea socrus magna est, & uxor mea illi pronurus est. Privignus est uxoris mea filius ex alio viro natus, ego illorum vitricus: & in contrarium uxor mea, liberis, quos ex alia uxore habeo, noverca dicitur: liberis mei illi privigni. Viri frater levir; Viri soror, glas dicitur. Duorum fratrum uxores jantrices dicuntur.

Haftenus Iuriconsultus.

A quo non dissentiant Theologi, qui communiter definiunt affinitatem hanc formâ verborum: Est propinquitus personarum, ex carnali copula proveniens, omni carens parentelâ. Dicitur Propinquitus (inquit Sanchez sup. disp. 64. n. 1.) quia in hoc convenit cum cognatione carnali. Ex carnali copula proveniens, in quo ab illa distinguitur. Et dicitur generaliter: Ex copula; quia oritur ex copula licita vel illicita. Omni carens parentelâ; intelligitur per se, & ex parte affinitatis, cui per accidens est, ut aliquando affinitas & consanguinitas in eodem reperiantur. Ita dictus Auctor cum Doct. Angelico & Seraphico 4. dist. 41. ubi tractant de hoc impedimento.

3.
Quid sit
affinitas, &
explicatio
definitionis,
ex Sanchez
cum DD.
Angel. &
Seraphico;

Et consonat Doct. Subtilis eadem distinctione q. un. dicens: Hic breviter ratio affinitas potest poni talis. Affinitas est vinculum quoddam personarum ad personam aliquam ex carnali copula cum persona alteri consanguinea contractum. Semper enim, quia persona carnaliter copulata est consanguinea alicui, ideo illa, cui copulatur, fit affinis illius, & a converso, & est quasi expositio nominis. Affinis id est, accessio ad affines; cõiunctus enim carnaliter alicui, de consanguinitate aliqua, accedit per hoc ad affines illius consanguinitatis; & ideo habet vinculum talis accessus ad omnes de illa consanguinitate. In isto vinculo possunt assignari gradus & linea; sicut prius in consanguinitate, & pro his omnibus est una brevis regula.

Consonat
Doct. Sub-
tilis.

Quoto gradu consanguinitatis aliquis distat ab alio, toto gradu affinitatis distat ab eodem illa, quæ est ab isto carnaliter cognita. Non dico, uxor, quia hoc non requiritur; non solum enim cum uxore, sed cum concubina vel meretrice contrahitur affinitas consanguineorum ipsius viri, imo in incestu.

4.
Non requi-
ritur copula
cum uxore.

Non sufficit ad affinitatem proprie dictam, quod sit uxor, sed requiritur carnalis conjunctio, ut habetur 35. quæst. ultim. Fraternalitatis, ubi dicitur de conjugibus, quod si una caro, non potest esse, quod aliquis sit propinquus uni eorum, quin pertineat alteri. In quo datur intelligi, affinitatem non contrahi, nisi mediante commixtione carnis. Extendendo tamen affinitatem, dicitur contrahi non solum cum uxore carnaliter cognita, sed etiam cum non cognita, & quod plus est, cum illa, cum qua præcisè contrahuntur sponsalia. Hoc usque Scotus.

3.
Non sufficit,
quod aliqua
sit uxor, ad
affinitatem
proprie dictam.

5.
Etyologia
nominis ex
Sanchez.

Sed paulò fufius fingula expendamus; quia non omnibus omnia placent. Atque in primis, quantum ad etymologiam nominis, dicitur affinitas (inquit Sanchez sup.) quasi finium propinquitas: unde affines, teste Cicerone Invektivâ 4. in Catilinam, dicuntur aliqui, quia unus trahitur ad fines alterius. Sicut enim agri dicuntur affines, quia finis unius est proximus fini alterius, ita affines sunt consanguinei alterutrius conjugis alteri conjugii, quòd duæ cognationes inter se diversæ copulentur per nuptias, & altera ad alterius fines accedat. Hæc ille.

6.
An requiratur
copula
conjugalis.

Sed si requiritur, dicit aliquis, copulatio per nuptias, ergò non contrahitur affinitas cum concubina vel meretrice; sed requiritur uxor, contra Scotum supra.

Quod sic,
per l. 4. ff.
de Grad.

Et ecce prima difficultas, quæ fundari potest in l. Non facile. 4. ff. de Gradibus, in qua postquam jurisconsultus, ut supra vidimus, descripsit affinitatem, & recensuit nomina affinium, §. 8. sic ait: *Sciendum est, neque cognationem, neque adfinitatem esse posse, nisi nuptia non interdicta sint, quibus adfinitas conjugitur.* Undè nec pater concubinæ, vel meretricis, appellari solet socer, neque mater socrus, & sic deinceps.

Confirma-
tur.

Adde: quòd copula fornicaria non fit nata parere vinculum amicitiae; sed potius odium inter concubinam, & consanguineos concubinarij, uti etiam inter consanguineos concubinæ, & concubinarium. Iam autem affinitas est vinculum aliquod amicitiae; ergò ex fornicaria copula non oritur affinitas.

7.
Alia proba-
tio, ex c. 6.
de Eo &c.

Denique: impedimentum, quod oritur ex copula illicita, appellatur in jure Canonico publica honestas, cap. Discretionem, 6. de eo qui cognovit consanguineam &c. ibi: *Nos igitur inquisitioni tuæ taliter respondemus, quòd & viro pro tam turpi facinore gravis est poenitentia injungenda, & mulier propter publicam honestatem est monenda sollicitè, ut nec primum repetat, cujus consanguineus eam, licet invitam, cognovit &c.* Et cap. Tua, 10. eod. ibi: *Nos igitur respondemus, quòd uxor ut à commixtione viri (qui ejus sororem cognoverat) abstineat propter publicam honestatem &c.*

Et cap. 10.
eod.

Nihilominus doctrina Scoti est communis, ut videre poteris apud Sanchez supra n. 16. quàmvis ipse disp. 65. n. 9. cum alijs, quos citat, existimet affinitatem, ortam ex copula fornicaria, non esse naturalem, sed juris tantùm Ecclesiastici. Quod an verum sit, statim videbimus. Scotus hujus controversiæ non meminit.

8.
Probatur I.
etiam in el-
lecta de af-
finitate na-
turali.
Coninck.

Probatur autem assertio, etiam intellecta de affinitate naturali, prout eam intelligit Coninck disp. 32. n. 49. cum Alijs à Sanchio sup. n. 8. relatis. Probatur, inquam, primò: quia tota ratio, cur aliqua copula naturaliter aliquos reddat affines, est; quia efficit eos unam carnem, ut colligitur ex D. Gregor. relato cap. Fraternitatis, 35. q. 10. ibi: *Si una caro sunt, quomodo potest aliquis eorum propinquus pertinere uni, nisi pertineat alteri? Hoc minime posse fieri credendum est.* Quia videlicet sanguis unius alterius sanguinem tangit, ac proinde consanguinei unius trahun-

tur ad quamdam alterius cognationem.

Subsumo: atqui per copulam fornicariam sunt fornicarij una caro, teste Apostolo 1. Corinth. 6. v. 15. & 16. ubi ait: *Tollens ergo membra Christi faciam membra meretricis? Absit. An nescitis, quoniam qui adheret meretrici (scilicet per fornicationem; de qua ibi Apostolus loquitur) unum corpus efficitur? Erunt enim, inquit, duo in carne una.* Ergò hæc copula etiam naturaliter inducit affinitatem.

Respondet Sanchez sup. n. 14. diversam esse rationem in copula conjugali, ac fornicaria. Quia per illam vir & foemina junguntur, & fiunt una caro, ut inde naturaliter oriatur amicitia. Quod secus contingit in hac, potius enim odia & rixæ pullulant. Præterea; licet illa ratio probe, jure naturæ optimo Ecclesiam statuisse hanc affinitatem, at non probat eam esse de jure naturali. Non enim omnia, quæ juri naturali innituntur, sunt de jure naturali: sed quæ sunt per se nota, vel ex per se notis inferuntur. Quippè omnis lex justa ratione naturali ininitur, nec tamen omnis jus naturale continet.

At contra: d. cap. Fraternitatis, dicit, copulam inducere affinitatem, non quia conciliat uni parti amicitiam consanguineorum alterius partis; sed quia facit, ut duo fiant una caro, quòd per copulam fornicariam verè & propriè fit.

Præterea: si loquamur de copula per se spectata, & prout abstrahit à dedecore conjuncto, etiam ipsa conciliat amorem inter eos, qui eam habent; atque ita tam animis, quàm quâdam etiam ratione corpore, facit eos quid unum: quæ unitas (inquit Coninck sup. n. 50.) est fundamentum omnis amicitiae & reverentiae, quæ nascitur inter consanguineos unius partis cum altera parte. Amor enim & reverentia filiorum in patrem naturaliter hos inclinant, ut ament & reverentur eos, qui sunt quodammodò unum cum patre.

Hinc apud eos, quibus concubinitus non est turpis, est aliqua reverentia filiorum ergà concubinam patris. Et quàmvis inter homines benè institutos concubinitus reddat concubinam vilem, ac detestabilem filijs ipsius concubinarij, utpotè quæ parenti sit causa turpitudinis, & perditionis eidem; tamen ratione duce, etiam patre mortuo ejusdem copulam abhorrent, tamquam rem, quæ sit contra reverentiam patri debitam, eò quòd is, qui ejus turpitudinem revelat, Patris turpitudinem censetur revelare, cum quo illa una caro facta est, in quo omnis ratio affinitatis in ordine ad presentem effectum consistit. Hucusque Coninck.

Itaque quòd oriuntur odia & inimicitie, ex eo fit, quòd filij concubinarij ducant sibi probro talè copulam, utpotè eedentem in dedecus familiaris, aliàs nata est resultare amicitia etiam ex tali copula, ut in aliquibus compertum est, qui, quando res occulta est, ita diligunt filios natos ex fornicatione fratris vel sororis, ac si essent nati ex conjugio, cum tamen, quando res est publica, potius eos odio habeant. Atque idem evenit respectu consanguineorum, quos ille, qui habuit copulam

9.
Resp. San-
chez, qui pu-
iat non ori-
vi affi- na-
turalem.

Oppugn-
tur.

10.
Secundò ex
Coninck.

11.
Quare ex
concubinitu
oriatur o-
dia.

copulam fornicariam, diligit, sicut si fuisset copula licita, & consanguinei similiter illum, nisi fiat propter dedecus, ut dixi.

Per accidens ergo est, quod oriatur odium & inimicitia. Sicut etiam aliquando noverca odit privignum, & econtra, non per se, sed per accidens; quia jam magis amat proprios filios; inde tamen minimè sequitur, eam affinitatem non esse naturalem.

12. Oppugnatur tertio.

Fateor, non omnia, quæ jure naturali innuntur, esse de jure naturali, sed quæ sunt per se nota, vel ex per se notis inferuntur. Ast dico, affinitatem, quæ oritur ex copula conjugali, non magis esse per se notam, aut ex per se notis inferri, quam affinitatem ex copula fornicaria.

Et adducitur auctoritas D. Greg.

Unde D. Greg. Epist. ad Felicem, quæ habetur lib. 12. Epist. 31. & refertur cap. *Nec eam*, 35. q. 3. expressè ait, incestuosum esse coitum, & abominabilem Deo & cunctis hominibus, si quis ducat aliquam, quæ uxor fuit proprii consanguinei, vel ab eo illicitè est cognita. Hæc sunt verba Pontificis: *Nec eam, quam aliquis ex propria consanguinitate conjugem habuit, vel aliquâ illicitâ pollutione maculavit, in conjugium ducere ulli profectò licet Christianorum, aut licebit: quia incestuosus est talis coitus, & abominabilis Deo, & cunctis hominibus.* Sentit ergo esse contra jus naturæ; aliàs non esset coitus ille incestus & abominabilis cunctis hominibus. Et in fine videtur concludere, esse naturæ ordine cum incestum prohibitum. Ita aliqui argumentantur.

13. Quid Sanchez ad eam respondeat.

Respondet Sanchez sup. n. 14. D. Gregorium non significare ibi, cum coitum esse ordine naturæ incestum; sed tunc esse incestum, quando prius est habitus coitus ordine naturæ, id est, intra vas naturale, cum consanguinea illius, cum qua admittitur modò fornicatio: ut bene explicat Glossa eo capite *Nec eam*, verbo, *Natura*. Et dum dicit esse incestum apud omnes homines; non dixit id absolute, sed bonos homines, & apertè loquitur de Christianis, cum dicat, Christianos non posse id Matrimonium inire; quia apud bonos homines esset incestus. Hæc ille.

Subdo verba Glossæ, vel potiùs Gratiani: *Natura videlicet ordine, si verò extraordinariè, non sic.* Ubi Glossa, verb. *Natura*, Respicit, inquit, *illud verbum, Maculaverunt*, sive, ut habet textus: *Maculavit*. Et nota, quòd in textu non habentur hæc verba: *Natura ordine*, & quòd in originali Epist. D. Greg. ad ly *Cunctis*, additur, *Bonis*.

14. Qua hic sit extraneitas pollutio.

Rogas: quæ hic censeatur extraordinaria pollutio? Patet ex sequenti capite: *Extraordinaria pollutio non nisi in naturalibus admissa, vel sapiùs iterata citrà maritalem affectum, si præbitis sacramentis ita esse constitit, quemadmodum nobis tuis significatum est litteris, non videtur Matrimonium impedire, quamvis ipsa sit criminosa & damnabilis.*

Ubi Glossa in expositione casus. *Quidam, inquit, polluerat mulierem extra membrum ad hoc deputatum, & non contraxerat Matrimonium cum ea, & hoc poterat constare per juramentum; quæsitum est,*

utrum ejus consanguineus illam ducere posset? Respondetur, quòd potest. Et verb. *Extraordinaria*, ait: *Id est, citrà vel circà naturalia, & non intra, ita quòd non attingit claustra pudoris, sed in circuitu ejus palpabat.*

Igitur, ex hæc auctoritate Gregorij non satis efficaciter probatur intentum; quia sufficienter potest explicari de incestu, suppositâ prohibitione Ecclesiæ, ut patet ex dictis.

Aliam probationem adducit Coninck sup. n. 49. ex l. *Liberi*, 4. Cod. de Nuptijs, *Liberi concubinas parentum suorum uxores ducere non possunt, quia minus religiosam & probabilem rem facere videntur. Qui si contra hoc fecerint, crimen stupri committunt.* Ita Alex. Imperator. Ubi (inquit Coninck) clarè ostendit, ex tali copula aliquam cognationem nasci.

15. Alia probatio ex l. 4. Cod. de Nupt.

Planè, inquis, sed non eam, quæ naturaliter nascitur ex copula conjugali. Alioqui malè dicitur l. *Non facile*, superius allegatâ, ex solis nuptijs oriri affinitatem.

Rejicitur ex alia l.

Respondet Coninck sup. n. 50. eam legem nihil facere ad rem. Primò; nam aliàs probaret, ex fornicatione natos non contrahere cognationem; quia eodem modo de cognatione & affinitate loquitur. Secundò; quia aliàs apertè contradiceret l. *Liberi*, sup. citatâ. Tertio; quia solum dicit, affinitatem non contrahi ex nuptijs interdicitis, incestuosis scilicet, idque non absolute, sed quantum ad aliquos effectus civiles, v. g. successione & similes: quia lex noluit concedere hæc privilegia ijs nuptijs, quas damnabat.

16. Resp. Coninck.

Unde ibidem etiam statuit, diminutos capite, sive qui civitatem ac libertatem perdiderant, aut quibus aqua & igni interdictum erat, perdere omnem cognationem ac affinitatem, quòd de vinculo naturaliter antè contracto dici nequit. Nec enim per ea fratres poterant definere esse fratres, aut privigni esse privigni. Ita Coninck.

Miror ego valde, Sanchium sup. n. 9. dictam legem pro sua sententia voluisse afferre, cum eam eodem modo explicet disp. 64. n. 16. contra illos, qui negabant ex copula illicita oriri affinitatem, ibi: *Nec obstat d. lex: Non facile: quia respondet ibi Glossa verb. Per nuptias, non oriri affinitatem quoad delationem hæreditatis, vel tutelæ, secus quoad Matrimonij prohibitionem.*

17. Ostendunt Sanchez perperam adducere a. l. pro sua sententia.

Et ratio differentiæ est: quia leges civiles in favorabilibus, qualia sunt delatio hæreditatis, & tutelæ, noluerunt favere illicitæ copulæ: at verò jus Canonicum, ob reverentiam ineundi Matrimonij, respexit conjunctionem præcedentem, quamvis illicitam. Hæc ille.

Quomodo ergo rectè disp. 65. n. 9. per eam legem probat, affinitatem, ortam ex copula fornicaria, non esse naturalem? An fortè, quia affinitas naturalis necessariò habet illos effectus? Sed hoc probandum foret, non supponendum. Contrarium autem videtur verum: quia hi sunt effectus civiles, ut dicit Coninck suprâ, & Sanchez fatetur suprâ dicens, *Leges civiles in favorabilibus, qualia sunt delatio hæreditatis & tutelæ, noluerunt favere illicitæ copulæ.* Ergo quòd licita copula habeat omnes

omnes

omnes eos effectus, non provenit ex natura rei, sed dispositione juris.

18. *Nomina quibus affines solent nominari sunt jure humano inventa.*

Uti etiam nomina, quibus affines solent nominari, ut socer, socrus, gener, &c. quæ supra enumeravimus ex d. 1. Non facile, non ex natura rei, sed jure humano inventa sunt; quod utique jus, sicut detestatur copulam illicitam, tamquam probrosam; ita noluit affines ex tali copula ejusmodi nominibus insignire, quamvis alioqui, ut notat Coninck supra, eisdem planè vocari possent; sed quia talis affinitas probro ducitur propter copulam, idèò communiter non solemus tales affines ijs nominibus compellere.

Ex copula illicita oritur affinitas postiva.

Utut sit de affinitate naturali, de qua inferius iterum redibit quæstio, Omnes, paucis exceptis, admittunt, ex copula illicita aliquam provenire affinitatem, saltem positivam juris Ecclesiastici. Alioquin cur Concil. Trident. sess. 24. cap. 4. restrinxisset affinitatem ex fornicatione ad secundum gradum, ut infra videbimus?

19. *Resp. ad 1^{am} q. in contrarium.*

Nec obstant jura superius ex adverso adducta; puta cap. Discretionem. & cap. Tua, de Ho qui cognovit &c. In quibus vocatur hoc impedimentum publica honestas; quippè in eisdem textibus paulò post appellatur etiam affinitas, cap. Discretionem ibi: Sed nec affinitas, quæ post contractum legitime Matrimonium inter virum & uxorem iniquè contrahitur &c. Et cap. Tua, ibi; Cùm affinitas post Matrimonium iniquè contracta &c.

Hinc Gloss. d. cap. Discretionem, verb. Publicam honestatem, inquit: Id est, affinitatem, quæ sic iniquè contrahitur. Et d. cap. Tua, verb. Honestatem: Id est, affinitatem, sup. eod. Discretionem.

Manet ergò vera doctrina Scoti, quæ ait: Cum concubina vel meretrice contrahitur affinitas consanguineorum ipsius viri, imò in incestu.

20. *Id affinitatem propriè dictam, quod sit uxor, sed requiritur carnalis conjunctio, ut habetur 35. q. ult. Fratemitutis, ibi: Si una caro siant &c. Et d. cap. Extraordinaria, ubi, ut supra vidimus, Vrb. 2. rescripsit: Extraordinariam pollutionem non impedire Matrimonium, sed illam solam, quæ in naturalibus admittitur. Vide verba textus supra.*

Uti etiam verissimum est quod sequitur: Non sufficit ad affinitatem propriè dictam, quod sit uxor, sed requiritur carnalis conjunctio, ut habetur 35. q. ult. Fratemitutis, ibi: Si una caro siant &c. Et d. cap. Extraordinaria, ubi, ut supra vidimus, Vrb. 2. rescripsit: Extraordinariam pollutionem non impedire Matrimonium, sed illam solam, quæ in naturalibus admittitur. Vide verba textus supra.

Ejus apta ad generationem.

Proinde ex sola copula carnali, apta ad generationem, provenit affinitas; quia per illam solam fiunt una caro, & illa est pollutio, quæ in naturalibus admittitur, & non alia. Breviter, requiritur talis copula, per quam Matrimonium, si præcessisset, consummaretur, de qua re diffusius egimus præced. disp. Sect. 3. Conclus. 10. videantur ibi dicta.

21. *Sententia Pontij de hoc puncto.*

Pontius lib. 7. c. 33. n. 2. sic ait: Ut contrahatur affinitas, necessaria est in primis carnalis copula. Undè si semen alicujus viri ope dæmonis deferatur in uterum foemineum, probabile judico, non contrahi affinitatem, quidquid Tho. Sanchez lib. 2. disp. 21. n. 2. dicat; quia illi non sunt facti una caro, nec sibi adhaerunt, & aliàs innumeros scrupulos injiceret ea opinio, dubitantibus hominibus, an ab illis dormientibus decusum semen raptum à dæmone, aliòque de-

latum esset. Undè neque si casu ad se traheret uterus foemineus semen viri cum ea ludentis, contraheretur affinitas.

Requiritur præterea, ut in ea copula sit effusio veri seminis, quâ ratione ex copula eunuchorum utroque teste carentium, non oritur affinitas ulla; neque ex copula non consummata aliquorum, si ante decisionem seminis separentur. Parùm autem refert ad affinitatem contrahendam, quod foemina seminet, vel non, cùm ejus semen ad generationem necessarium non esse sit constans opinio.

Debet autem ea effusio seminis fieri intrâ vas naturale, copulâ interveniente. Quare si quis extraordinariè polluat foeminam aliquam vel in vase præpostero, vel emittens semen post extractum è vase naturali membrum, quamvis postmodum casu illabatur semen in naturale vas, nulla resultat affinitas. Hæc Basilus.

Qui licet in plerisque cum alijs conveniat, discrepat tamen in uno puncto; videlicet, quòd existimet necessariam copulam materialem, ut sic loquar, cùm alij communiter cum Sanchio doceant, sufficere copulam formalem, ut sic loquar, id est, semen virile receptum in utero foeminae, quacumque ratione id contingat, sive casu per attractionem, sive ope dæmonis.

Quæ sententia etiam nobis magis placet. Nam quod ait Pontius: illi non sunt facti una caro, probandum est, non supponendum. Sanè secundum Doctorem Angelicum 4. dist. 41. a. 1. quæstiunculâ 4. ad 2. vir & mulier efficiuntur una caro per commixtionem seminum. Et Doctor Seraphicus ead. Dist. q. 1. ait: Tunc dicuntur una caro fieri, quando per commixtionem seminum sit consummatio illius operis. Atque hoc putant hi DD. sufficere ad contrahendam affinitatem.

Iam autem supponitur, sine materiali copula fieri commixtionem seminum seu sanguinum, sufficientem per se ad generationem. Ergò facti sunt una caro, hoc est, sanguis unius alterius sanguinem tetigit; & idèò consanguinei unius trahuntur ad quamdam alterius cognitionem.

Nec video, quos scrupulos hæc opinio possit injicere hominibus, quamvis & de scrupulis parùm curandum, ut propterea oporteat recedere à communi sententia, quæ non scrupulis innititur, sed solido fundamento. Reverà scrupulizat, qui dubitat, an dormienti decusum semen raptum sit à dæmone, aliòque delatum. Ubi autem certis indicijs constaret id factum, quod nunquam fortè factum fuit, non erit scrupulus, sed fundata opinio, ex tali facto ortam fuisse affinitatem.

Manifestum apparet (inquit Averſa q. 17. sect. 1. in fine) si per conatum aliquem viri aut appropinquationem carnis antè penetrationem exiliat semen intrâ vas foemineum, verè perfici copulam & consummari Matrimonium, cùm per hoc gigni possit proles, concurrente simul fusione seminis foeminei. Et similiter quocumque modo fiat infusio & commixtio seminis. Et per hanc propriè fit una caro, etiamsi contingat absque penetratione membrorum. Neque

22. *Copula Enuchorum non valet.*

Debet copula fieri intrâ vas naturale.

23. *Sanchio sufficere receptionem seminis in utero foeminae quacumque via.*

Resp. ad fundamentum oppositum ex D. Tho. & D. Bonav.

24. *Commixtio seminum potest fieri sine materiali copula.*

25. *Sanchium sequitur Averſa.*

per hoc injiciuntur scrupli : non enim propterea debent homines dubitare, de eo quod demon facere potest, & in eorum notitiam non devenit. Hæc ille.

26. *Ocurrunt objectioni.* Nec obstat : quod omnia jura meminerint copulæ ; id enim factum est, eò quod communiter alio modo non miscantur semina sufficienter ad generationem prolis. Iam autem ratio affinitatis adæquata, est hujusmodi mixtio ; ubi ergo illa intervenit, quocumque modo illa fiat, ibi est affinitas. Et ubi illa non reperitur, sive adsit copula, sive non, nulla est affinitas. Igitur per copulam jura intelligunt copulam perfectam, attentâ ratione, propter quam oritur ex copula affinitas.

Alia obiectio ex cap. 3. de Sponsal. Sed contra, dicit aliquis : oppositum colligitur ex cap. 3. de Sponsal. ubi Eugenius Papa statuit, quod hic sequitur : *Juvenis qui puellam nondum septennem duxit : ex humana tamen fragilitate forsitan tentavit quod complere non potuit. Quia igitur in his quæ dubia sunt, quod certius existimamus, tenere debemus Mandamus, quatenus consobrinam ipsius puella, quam postmodum duxit, dividas ab eodem. Utpotè quia tentando copulam contraxerat cum ea affinitatem.*

27. *Solutur.* Respondeo : non propter affinitatem ; sed tum (ut ipsum jus loquitur) propter honestatem Ecclesie, quia ipsa conjux ipsius fuisse dicitur ; tum propter prædictam dubitationem.

Sed quæ illa dubitatio ? Glossa ibi verb. *Dubia*, sic ait : *Puella illa post septimum annum non consensit, vel non constabat de consensu ; quia statim recessit ab eo, vel mortua est : verumtamen quia tentavit forsitan, quod complere non potuit, præsumitur, quod erat doli capax, sive quia malitia supplebat ætatem quoad sponsalia, sicut supplet Matrimonium ; unde propter hoc dubium, tum quia hoc plene non constabat, tum etiam propter honestatem Ecclesie, non potest habere consobrinam ipsius.*

Igitur non propter affinitatem, quæ oritur ex copula ; sed propter publicam honestatem, quæ provenit ex sponsalibus, Pontifex in dubio voluit eos separari.

28. *Repuca.* Contra, inquis ; Glossa ibi verb. *Dividas*, opponit d. cap. *Extraordinaria*, 35. q. 3. in quo agitur de impedimento affinitatis. *Arg.* (inquit Glossa) *contra 35. q. 3. Extraordinaria. Solutur ibi, extra naturalia eam polluit, & non maritali affectu ; hic verò tentavit in naturalibus & maritali affectu.* Ergo secundum Glossam hoc sufficit, ad contrahendam affinitatem.

Reprobatur. Respondeo : in eo cap. solum agitur de impedimento Matrimonij, abstrahendo ab affinitate, & publica honestate, ut patet ex verbis supra adductis. Unde de hoc ultimo impedimento intelligitur à Glossa, verbo, *Maritalem*, dicente : *Affectum ; nam si maritalis affectus intercessisset, impediret ; arg. extra de sponsal. Juvenis ; non propter factum (id est pollutionem extraordinariam) sed propter consensum, 27. q. 2. c. Si quis uxorem ; id est, propter publicam honestatem, ortam ex sponsalibus aut Matrimonio rato.*

Si quidem de hoc impedimento loquitur d. *Bosco de Matrim. Pars II.*

cap. *Si quis uxorem desponsaverit, vel eam subarhaverit, quamquam postmodum, praveniente die mortis ejus, nequivit eam ducere in uxorem, tamen nulli de consanguinitate ejus, licet accipere eam in conjugio.* Ergo d. Glossa, quæ objiciebatur, potius facit pro nobis.

Atque consimiliter intelligi debet caput *Fra-ternitati*, 7. de eo qui cognovit &c. ubi Innoc. 3. Bisunt. Archiepis. rescribit in hæc verba : *Divortij sententiam approbamus, quam in eum canonicè promulgasti, qui illam sibi postea copulare præsumpsit, cujus antea sororem adhuc septennem, contractis sponsalibus, extraordinaria libidine noscitur polluisse.*

Ubi Glos. verb. *contractis sponsalibus*, inquit : *Et sic maritali affectu, cum esset sponsa ipsius, eam polluit. Sic sup. de sponsal. Juvenis, & ita non est contrarium 35. q. 3. extraordinaria.*

Si dixeris : non requiritur seminatio intra vas, ut liceat celebrare divortium, vel ut vir nequeat intrare Religionem ; ergo nec hæc requiritur ad contrahendam affinitatem.

Respondet Sanchez sup. n. 29. quidquid sit de veritate Antecedentis, disparitatem esse, quod per solam claustrî penetrationem infertur injuria foemine & damnum, si liceat transitus ad Religionem ; & ideo jus censet, consummari Matrimonium ad eum effectum, ne viro liceat ad Religionem transire. Insuper est violatio fidei conjugalis talis accessus ad non suam, & ideo sufficit ad divortium, juxta illam sententiam. At verò affinitas petit virum & foeminam sic copulari, ut inde possit subsequi generatio, quod in ea copula imperfecta non reperitur. Ita Sanchez.

Et quoniam id reperitur in copula, habita cum foemina prorsus invitâ, ignorante, dormiente, ebriâ, insanâ ; hinc ex ea oritur affinitas. De invita patet ex suprascripto cap. *discretionem*, de eo qui cognovit &c. Vide n. 7.

Et eadem est ratio de alijs ; quia scilicet per talem copulam efficiuntur una caro, sive sanguis unius terigit sanguinem alterius, ita ut per se loquendo possent esse principium unius carnis, nisi obstaret sterilitas, aut aliud accidens.

Et ideo ad hunc effectum non sufficit copula sodomitica, aut copula cum mortua muliere. Dubitat tamen Glossa d. cap. *Extraordinaria* verb. *sepius* ; an copula sodomitica, propter enormitatem delicti, non impediret Matrimonium, ibi : *Fortè si non naturali membro (admitteretur pollutio) tunc impediret Matrimonium propter enormitatem criminis.*

Sed enormitas criminis (inquit Sanchez sup. n. 14.) nil prorsus conducit ad impedimentum Matrimonij statuendum, nisi ea poena in jure expressa sit : at hæc poena nullibi exprimitur. Imò d. cap. *Extraordinaria*, videtur expressè deoicium contrarium : cum ibi expressè deoicatur, in eo solo eventu pollutionem impedimento esse Matrimonio contrahendo cum consanguineis alterius, quando in vase naturali recipitur semen. Secus ergo est quando in

29. *Explicatur c. 7. Et qui &c.*

30. *Quare hic potius requiratur seminatio intra vas, quam in divortio, ex Sanchez.*

31. *Ex copula cum invita, ignorante, dormiente, ebriâ, insanâ oritur affinitas.*

32. *Non sufficit copula sodomitica, aut cum muliere mortua.*

Non obstat enormitas criminis, ex Sanchez.

de

vase præpostero, & contra naturam. Hæc ille. Nec habeo quod opponam.

33.
Ex Matr.
rato oritur
impedimen-
tum divi-
mens.

Scotus negat
esse affini-
tatem prop-
riè dictam,
secus latè.

34.
Quod pla-
cet Sanchez.

Propriè est
impedimen-
tum publica
honestatis.

Probat San-
chez ex c.
fin. 35. q.
3.

35.
Expenditur
d. cap.

36.
Melius vi-
detur pro-
bati ex c. 1.

Et ideo pergo ad aliam difficultatem, quæ aliquibus potius videtur esse de nomine, quam de re: sed reverà etiam de re est, ut statim ediffero. Itaque omnes concedunt, ex Matrimonio rato oriri impedimentum, dirimens Matrimonium post contractum inter eas personas, inter quas dirimit affinitas; disputant autem, an debeat vocari affinitas.

Equidem Doct. Subtilis negat, eam esse affinitatem propriè dictam, ut supra audivimus: *Extendendo tamen (inquit) affinitatem, dicitur contrahi, non solum cum uxore carnaliter cognita, sed etiam cum non cognita, & quod plus est, cum illa, cum qua præcisè contrahuntur sponsalia. Potest itaque appellari affinitas, sed impropriè seu latè, quæ proprio nomine solet vocari publica honestas, seu justitia publicæ honestatis, de qua diffusius tractabimus sectione sequenti.*

Quæ utique sententia placet Sanchez sup. n. 25, ubi sic scribit: Quàmvis possit dici, oriri affinitatem impropriè & largè, seu quoddam affinitatis initium, eò quòd potestas corporum tradita per Matrimonium, est initium actus conjugalis, undè affinitas oritur; at verè & in rigore non est, indè oriri affinitatem.

Et ita censeo, impedimentum, quod oritur ex Matrimonio rato, esse verè & propriè publicæ honestatis, & non affinitatis. Quia affinitas oritur ex eo, quòd vir & uxor efficiantur una caro per copulam perfectam & consummatam, quod non reperitur in Matrimonio rato. Item: quia hoc impedimentum sic appellatur c. fin. 35. q. 3. *Porrò duorum consobrinorum conjuges, quàmvis diversis temporibus, viro uni alteram post alterius obitum nubere, ipsa, præter auctoritatem Canonicam, publicæ honestatis justitia contradicit.* Et ideo non oriri affinitatem, sed impedimentum publicæ honestatis, docent Gloss. cap. *si quis desponsaverit*, in fine, 27. q. 2. Abbas cap. *juvenis*, n. 4. & alij. Ita Sanchez.

Sed ego in dicta Glossa nec in fine, neque in principio invenio hanc doctrinam. Et verò d. cap. fin. nunquid loquitur de Matrimonio rato? Glossa sic exponit casum: *Duobus consobrinis mortuis, quaesitum est, utrum eorum uxores uni viro nubere possent, una post alteram; & respondetur quòd non, tum propter canonicam prohibitionem, tum propter publicam honestatem.* Adducitur autem hoc caput ad probandum tertium genus affinitatis: sic quippe ait Gratianus. Paschalis verò Papa secundus, scribens Rhegino Episcopo, tertium genus affinitatis assignat, cujus copula non ultra secundum gradum invenitur prohibita. Ait enim: *Porrò duorum &c.* ut sup. Undè per publicæ honestatis justitiam videtur hic intelligi debere affinitas propriè dicta, quæ oritur ex Matrimonio consummato.

Ut sit de hoc jure, dicit aliquis; sufficere debet d. cap. *Fraternitatis*, 35. qu. 10. *In quo (inquit Scotus supra) datur intelligi affinitatem*

non contrahi, nisi mediante commixtione carnali.

Sed qui hoc negaret; & diceret: in eo cap. solum datur intelligi, affinitatem contrahi mediante commixtione carnali; non autem, hanc commixtionem esse necessariam: quomodo efficaciter redargueretur?

Respondetur: quia cum Pontifex loquatur de conjugibus, si ex solo conjugio oritur vera & propria affinitas, quid opus erat meminisse commixtionis carnalis ad probandam affinitatem.

Interim ex Matrimonio rato oriri affinitatem, & non solum ex consummato, videtur docere D. Thomas 4. dist. 41. q. un. a. 1. quaestione 4. ad 2. ibi: *Matrimonium affinitatem causat, non solum ratione carnalis copula, sed etiam ratione societatis conjugalis, secundum quam etiam Matrimonium naturale est: undè & affinitas contrahitur eo ipso contractu Matrimonij per verba de presenti, ante carnalem copulam: & similiter etiam ex sponsalibus, in quibus fit quadam pacto conjugalis societatis, contrahitur aliquid affinitati simile, scilicet publicæ honestatis justitia.*

Ejundem opinionis sunt alij complures tam Theologi quàm Juristæ, quos citat Sanchez sup. n. 24. Ducuntur; quòd per Matrimonij contractum de præsententi adstringuntur conjuges multò ætiori vinculo, quàm per contractum sponsalium de futuro. Ergò vir cum consanguineis uxoris & e contra, multò perfectiori vinculo, & majori propinquitate conjunguntur. Cum ergò ex sponsalibus oriatur publicæ honestas, nec sit aliqua propinquitas media inter affinitatem, & publicam honestatem, dicendum est, ex Matrimonio rato oriri affinitatem. Secundò, quia per vinculum conjugale, cum potestate ad copulam, vir & uxor uniuntur in ratione unius principij ad generationem.

Respondet Sanchez sup. n. 27. illa argumenta solum probant, ætius vinculum publicæ honestatis oriri ex Matrimonio rato, quàm ex sponsalibus, & initium quoddam affinitatis, non tamen verè affinitatem.

Sanchium sequitur Averſa hic q. 17. sect. 1. §. *Non ex sola copula*, ubi sic ait: *Constat quidem ex tali contractu oriri impedimentum dirimens ergà alias personas consanguineas: tamen communior & retinendus loquendi modus, non illud appellat affinitatis, sed publicæ honestatis: quamvis alioqui attingat omnem gradum, ad quem extenditur consanguinitas & affinitas; nec sistat in primo tantum gradu, in quo solo impedit publicæ honestas orta ex sponsalibus de futuro.*

Ille autem loquendi modus consonat sacris Canonibus: & supponitur à Pio quinto in decreto edito ad Concil. Trident. incipiente: *Ad Romanum spectat (estque Bulla 62. apud Cherubinum) ubi hoc impedimentum includit sub nomine publicæ honestatis. Et ita refertur declarasse Congreg. Card. his expressè verbis. Non esse impedimentum affinitatis, sed publicæ honestatis.* Hæc ille.

Et ut scires, non solum esse quaestionem de nomine,

eād. caus. 10.

37.
Ex Matr.
rato oriri
affinitatem,
videtur sen-
tire d. Tho.

Et alij plu-
res.

Probat 1.

Probat 2.

38.
Responſio
Sanchez

Quem se-
quitur A-
verſa.

39.
Hic: modus
loquendi
consonat sa-
cris Can.

Non est so-
nomine,

dem questio
de nomine

nomine, sed etiam de re; continuo adjungit: Quare excommunicatio, quæ lata est in jure adversus contrahentes cum affinitibus, nequaquam comprehendit hunc casum, sed omnino ex sola copula oritur impedimentum affinitatis. Ita A-versa.

40.
In quadam
Bulla Pij 5.
includitur
sub nomine
publicæ ho-
nestatis.

Porro quod hoc impedimentum includatur sub nomine publicæ honestatis in D. Bulla Pij V. patet ex ejus verbis, quæ habentur §. 1. Sanè ad aures nostras pervenit, multos esse, qui dubitent, an decretum Oecumenici Concilij Trident. Sess. 24. de reform. Mat. c. 3. quo cavetur, impedimentum publicæ honestatis, ubi sponsalia valida non fuerint, prorsus tolli; ubi verò valida fuerint, non excedere primum gradum, cum in ulterioribus gradibus non possit hujusmodi prohibitio servari, de sponsalibus per verba (ut ajunt) de futuro tantum conceptis, intelligatur, vel etiam Matrimonia per verba de præfenti contracta; non tamen consummata, quæ interdum sponsalia appellantur, comprehendat, ita ut etiam eo casu, impedimentum inde proveniens, sublatum fuerit.

Herculè non erat ratio dubitandi, si impedimentum, quod oritur ex Matrimonio rato, non est justitiæ publicæ honestatis, sed affinitatis; cum Trident. manifestè loquatur de impedimento publicæ honestatis, ut Sect. sequenti videbimus. Et Pontifex facillè respondisset: non teneri sublatum, eò quod sit impedimentum affinitatis, & non justitiæ honestatis. Iam autem respondet ut sequitur:

41.
Definitio
Pontificis.

Nos itaque, ut omnis difficultas dubitatioq; tollatur, attendentes, quod sponsaliorum appellatione, quæ dictum Concilium utitur, non nisi improprie Matrimonium, verbis de præfenti conceptis contractum, continetur: quodq; agitur de correctione juris veteris, quo casu secundum proprietatem verborum dumtaxat procedendum est, præsertim cum longè majorem rationem prohibitionis in Matrimonio per verba de præfenti contracto, quam in sponsalibus de futuro videri, à nemine dubitetur: idcirco motu proprio Auctoritate Apostolica tenore præsentium declaramus & definimus, Decretum Concilij hujusmodi omnino intelligendum esse, & procedere in sponsalibus de futuro dumtaxat, non autem in Matrimonio sic, ut præfertur, contracto; sed in eo durare adhuc impedimentum (utique justitiæ publicæ honestatis) in omnibus illis casibus & gradibus, quibus de jure veteri antè prædictum decretum Concilij introductum erat, & ita ab omnibus judicari debere mandamus, atque statuimus.

42.

Igitur B. Pius V. judicavit, impedimentum, quod oritur ex Matrimonio rato, esse verè & proprie impedimentum justitiæ publicæ honestatis, alioqui & eam improprietatem pro ratione posuisset, sicut posuit improprietatem sponsaliorum, ut audivimus. Et propterea nobis magis placet sententia Sanchii, quam etiam alij Recentiores, Coninck, Dicastillo, Perez, Herinx amplectuntur. Nec video, quid amplius, quod non est solum, possit objici pro sententia opposita. Hic ergò sit finis hujus controversiæ.

Auctor ap-
probans sen-
tentiam
Sanchii &
aliorum.

Finem autem Conclusioni imponet, quod ait Bosco de Matrim. Pars II.

Scotus sup. In isto vinculo possunt assignari gradus & linea, quod videtur repugnare Jurisconsulto in l. Non facile, 4. ff. de Gradibus §. 5. Gradus quid non, autem affinitati nulli sunt. Hinc regula (quam refert Glossa cap. Non deber. de Consang. verb. In secundo) Persona addita persona per carnis copulam mutat genus & non gradum.

Et Doct. Seraphicus sup. in exposit. litteræ. 43. Secundo, inquit, intelligendum est, quod in affinitate differt genus & gradus: nam genus attenditur secundum plurificationem commixtionis, seve à parte commixtionis; sed gradus à parte sanguinis & propagationis, propter quod dicitur: Mutat nupta genus, sed generata gradum.

Exemplificat Sanchez sup. n. 3. Ut Petrus & Paulus fratres sunt consanguinei in primo gradu, additur persona per carnis copulam, quæ Petro commiscetur, illa persona mutat genus affinitatis cum Paulo: nam Petrus est consanguineus Paulo; illa autem persona est affinis: at non mutat gradum; quia in eodem primo gradu affinitatis conjungitur Paulo, quo consanguinitatis conjuncti sunt Petrus & Paulus. Quia cum affinitas ex consanguinitate oriatur, distinctio graduum illius mensuratur per distinctionem graduum hujus.

Atque id colligitur ex cap. 3. 35. q. 5. ubi ex Gregorio lego sequentia verba: Porro de affinitate, quam dicitis parentelam esse, quæ ad virum ex parte uxoris, seu quæ ex parte viri ad uxorem pertinet, manifestissima ratio est: quia si, secundum divinam sententiam, ego & uxor mea sumus una caro, profectò mihi & illi meæ suæ parentela propinquitatis una efficitur. Quocirco ego & soror uxoris meæ, in uno & primo gradu erimus, filius verò ejus in secundo gradu erit à me, neptis verò tertio: idq; utrumque in cæteris agendum est successionebus.

Quæ utique & non alia est doctrina Scoti, ut fatis clarè significant verba subsequencia immediate: Sicut prius in consanguinitate: & pro his omnibus est una brevis regula: Quoto gradu consanguinitatis aliquis distat ab alio, toto gradu affinitatis distat ab eodem illa, quæ est ab isto carnaliter cognita.

Itaque gradus inter affines mensurantur juxta gradus consanguinitatis. Et idèd proprie affinitas non habet gradus, secus improprie, ut Glossa exponit d. leg. Non facile, verb. Nulli sunt, dicens. Verum est proprie: nam gradus dicitur ratione cognationis naturalis, quæ hic non est; improprie tamen, ut hic non possunt dici gradus, ut infra eod. l. Jurisconsultus, in principio, ubi sic dicitur: Jurisconsultus cognatorum gradus & affinium nosse debet.

Et juxta hæc explicandus est Doct. Seraphicus sup. & alij Theologi, quando videntur negare gradus in affinitate; scilicet; qui ei proprii, seu peculiare sint; interim Omnes admittunt, eam habere gradus eosdem, quos habet consanguinitas, ab ea utique mutatos; non quod affinitas ex consanguinitate formalitèr oriatur, sed quod eam præsupponat: nam ut ait Doct. Seraphicus sup. Primo attendendum est, quod differt esse affinem, & esse consanguineum.

mutat de-
tur gradus.
videatur
per l. 4. ff.
de Grad.

43.
Consensu
Doct. se-
raph.

Exemplifi-
cat Sanchez

44.
Colligitur
ex c. 3. 35.
q. 5.

Ostenditur
hanc esse
doctrinam
Scoti.

45.
Affinitas
proprie non
habet gra-
dus, secus
improprie.

Ita intelli-
gendus Doct.
Seraph. &
Alij.

Nam consanguinitas venit ex carnis propagatione, sed affinitas ex carnali commixtione, presupposita iam consanguinitate.

46. *Vir & uxor non sunt inter se affines.* Ceterum ex his colligitur virum & uxorem, seu personas carnaliter copulatas, non esse inter se affines, sed potius origo & radix affinitatis; ac proinde stripes in affinitate. Unde sicut manet consanguinitas post mortem stipitis, sive ejus, qui causa contrahendæ consanguinitatis fuit; ita etiam manet affinitas post mortem ejus, qui causa affinitatis fuit. Est expressa decisio Gregor. Pontificis, & refertur cap. Fraternalitatis, 35. q. 10. ibi: Porro uno defuncto, in superstitite affinitas non deletur.

Affinitas est vinculum perpetuum. Hinc Doct. Seraphicus sup. Secunda notula, quod ex quo contracta est affinitas, mortuâ personâ, mediante qua contracta est, nihilominus manet affinitas pro eo, quod est vinculum perpetuum, sicut & consanguinitas.

47. *Quæ ratio huius perpetuitatis.* Sed quæ ratio huius perpetuitatis? Loquatur Doct. Angel. 4. dist. 41. q. un. a. 1. quæstionem 2. in corp. Relatio aliqua desinit esse dupliciter. Vno modo ex corruptione subjecti. Alio modo ex subtractione causa, sicut similitudo esse desinit, quando alter similitum moritur, vel quando qualitas, qua erat causa similitudinis, subtrahitur. Sunt autem quedam relationes, qua habent pro causa actionem vel passionem, aut motum; ut in 5. Metaphysic. dicitur: quedam causantur ex motu in quantum aliquid movetur actu, sicut ipsa relatio, qua est moventis & moti; quedam autem in quantum habent aptitudinem ad motum, sicut motum & mobile, & dominus & servus; quedam autem ex hoc, quod aliquid prius motum est, sicut pater & filius, non ex hoc, quod est generatum esse. Aptitudo autem ad motum, etiam ipsum moveri transit, sed motum esse perpetuum est; quia quod factum est, nunquam desinit esse factum; & ideo paternitas & filiatio nunquam destruantur per destructionem causa, sed solum per corruptionem subjecti per alterutrum extremorum.

Et similiter dicendum est de affinitate, qua causatur ex hoc, quod aliqui conjuncti sunt, non ex hoc, quod conjunguntur: unde non dirimitur, manentibus illis personis, inter quas affinitas est contracta, quamvis moriatur persona, ratione cujus contracta fuit. Hactenus D. Thomas.

48. *Itemque ex D. Bonav.* Et eadem in re est responsio D. Bonaventuræ sup. q. 1. Ad illud, inquit, quod objicitur, quod est vinculum insolubile; dicendum, quod actio transiens ut plurimum relinquit effectum perpetuum, sive (ut melius dicam) diuturnum, ut pater, quia sicut fornicatio inducit carnis corruptionem, sic uxoris cognitio efficit corporis unionem; & quoniam ex quo cognovit, necesse est cognovisse, ideo ex hac conjunctione resultat vinculum insolubile. Et est exemplum; quia sicut ex uno actu tali potest proles generari, qua vinculo perpetuo alligatur patri & matri; sic potest affinitas generari, quando talis conjunctio est inducens affinitatem, non conservans, ideo ipsâ existente transitoria, potest esse affinitas diuturna.

49. *Copula est necessaria* Itaque necessaria est copula ad affinitatem non in facto esse, sed in fieri tantum; & ideo contractâ copulâ adhuc perseverat affinitas, ve-

luti & consanguinitas, atque ut dictum est, gradus affinitatis mensurantur juxta gradus consanguinitatis. Quoniam (ut verbis D. Bonaventuræ sup. q. 2. in corp.) vinculum affinitatis est vinculum per accidens, vinculum consanguinitatis est vinculum per se, & quoniam omne per accidens necessario habet reduci ad per se; hinc est, quod affinitas necessario presupponit consanguinitatem, & superaddit commixtionem, & ex his duobus surgit: quia ergo illud quod est per accidens, non habet virtutem multiplicandi & diffundendi se, nisi per illud, quod est ens per se; hinc est quod definitio & descensus affinitatis secundum veritatem attenditur a parte consanguinitatis solum, non a parte commixtionis, quantum est de natura vinculi. Unde consanguinei uxoris Petri ita sunt affines eiusque ad quartum gradum, sicut si per consanguinitatem alligarentur uxori.

Si autem à me quæritur; an sicuti consanguinitas dirimit Matrimonium jure naturæ, saltem in primo gradu lineæ rectæ; sic itidem dirimat affinitas: Respondeo & dico:

CONCLUSIO II.

Affinitas non dirimit Matrimonium jure naturæ, etiam, juxta probabilem sententiam, in primo gradu lineæ rectæ.

EX dictis præcedenti Conclusionem sequitur affinitatem habere lineam rectam & transversalem, ac gradus utriusque lineæ, sicut habet consanguinitas. In linea recta ascendentes sunt, focer, focrus, vitricus, noverca; descendentes verò gener, nurus, privignus, privigna. Diximus autem & diffusè probavimus sectione præcedenti, consanguinitatem in primo gradu lineæ rectæ, fortè etiam in alijs usque in infinitum dirimere Matrimonium jure naturæ.

Sed nunquid eadem ratio affinitatis, ut & ipsa jure nature dirimat Matrimonium, saltem in primo gradu lineæ rectæ? Negat Conclusio, quæ videtur esse Scoti 4. dist. 41. q. un. n. 4. ubi habet sequentia verba: Ad questionem ergo dico, quod affinitas simpliciter impedit Matrimonium; & ratio non est, nisi statutum Ecclesie, illegitimantis affines, & in eodem gradu impedit Matrimonium, in quo consanguinitas; & hoc quidem de affinitate proprie dictâ, patet in tit. illo de Consanguinitate & affinitate. cap. Non debet.

Ecce Doct. Subtilis, nullâ factâ distinctione inter lineas, aut gradus, generaliter affirmat, affinitatem impedire ex statuto dumtaxat Ecclesie; cum tamen loquens de impedimento consanguinitatis expressè distinguat, ut suo loco vidimus, inter lineam rectam & transversalem. Cur ergo similiter hic non distinxisset, si judicasset affinitatem in linea recta jure naturæ dirimere Matrimonium, secus in linea transversali?

Audio respondentem Hiquæum in suo commentario ad illum locum Scoti n. 11. Doctorem agere juxta præscriptum Canonum, quos citat, ut est propinquitas ex copula carnali duorum ad invicem;

ad affinitatem in fieri tantum.

50. Affinitas habet lineam rectam & transversalem, ac gradus utriusque.

Non dirimit jure nature in 1. gradu lineæ rectæ, videtur esse Scoti.

51. Resp. Hic quæritur.

vicem; quia ut dictum est, affinitas sequitur regulam consanguinitatis, in qua non numeratur stirpes, sed qui uniuertur ad stirpem propinquitate sanguinis. Unde & affinitas etiam non comprehendit in supputatione truncum, sed personas descendentes & collaterales, ut ad se invicem appropinquant in stirpe. Ideoque Conclusio ejus de his intelligenda est, de quibus agunt Canones; non verò De Matrimonio cum ipso stirpe: nam filius descendens, sicut est ipsa caro patris, ita non constituit gradum respectivè ad patrem, sed ad alios descendentes juxta supputationem Canonice, quæ requirit duas generationes ad unum gradum. Hæc illic; sed parùm obscurè.

Breviter dici posset: Scotus citat Canonem, Non debet, qui, juxta alibi dicta, solùm loquitur de linea transversali. Ergò similiter Scotus.

Sed contra, dicit aliquis: etiam citat Canones, qui dicunt, æquè abstinendum esse à consanguineis uxoris ut proprijs. Hæc sunt verba Scoti sup. immediatè post: *Consimiliter de affinitate communiter & extensivè dicta, qua vocatur publica honestatis justitia, habetur extra de Consang. & affinit. c. 1. Equè, ut Canones dicunt, abstinendum est à consanguineis uxoris ut proprijs.*

Ast qui illi Canones? Respondet Gloss. verb. *Ut Canones, Respondet, inquam: 35. q. 3. Equaliter vir conjugatur consanguineis proprijs, & consanguineis uxoris sua. cap. Nullum, ead. ibi: Præterea quoque illud adjecimus, quoniam sicut non licet cuiquam Christiano de sua consanguinitate, sic etiam nec licet de consanguinitate uxoris sua conjugem ducere, propter carnis unitatem. Item cap. De propinquis, ead. ibi: Equaliter vir conjugatur in Matrimonio eis, qua sibi consanguinea sunt, & uxoris sua consanguineis post mortem sua uxoris.*

Porro hi Canones loquuntur etiam de linea recta, & gradibus ejus, cum nulla sit ratio intelligendi eos diminutè de solis gradibus lineæ transversalis. Ergò etiam Scotus intelligi debet non diminutè de solis gradibus lineæ transversalis, sed absolutè de omni linea, & omni gradu.

Quidquid sit de mente Scoti, quæ ambigua est, unde & à Sanchio nec pro una, nec pro altera sententia citatur: Conclusio nostra satis communis est, & satis probabilis, si non probabilior, ut eam vocat Sanchez sup. disp. 66. n. 7. Imò n. 3. tanquam certum tenet: affinitatem, ortam ex fornicatione, in nullo cujuscumque lineæ gradu dirimere jure naturali Matrimonium. Quia, inquit, ea affinitas ex solo jure Ecclesiastico confurgit. Si ergò stando in jure naturæ ea affinitas non erat, quomodo poterat, eò jure attento, obstare Matrimonio. Hæc illic.

Ego autem dico; sicut non est certum, eam affinitatem ex solo jure Ecclesiastico confurgere (quidquid dicat Sanchez disp. 65. n. 9.) ut Concl. præcedent. probavimus; ita pariter non est certum, hujusmodi affinitatem in nullo gradu cujuscumque lineæ dirimere jure naturali Matrimonium. Interim si probabilius est, affinitatem, ortam ex copula conjugali, jure naturæ non habere illum effectum, magis adhuc probabile erit, affinitatem ortam ex fornicatio-

ne, cum non habere: quippè minor oritur amicitia ex copula fornicaria, quàm conjugali. Sed enim neque majorem, neque minorem amicitiam dirimere; jam restat probandum.

Præmitto autem: aliud esse quærere, an affinitas sit vinculum naturale, & aliud, an jure naturali dirimat Matrimonium. Non enim ex primo sequitur secundum: consanguinitas quippè, etiam in gradibus lineæ transversalis, est quid naturale, cum tamen non dirimat Matrimonium jure naturæ, saltem in secundo & ulterioribus. Non quæratur ergò hic, an affinitas sit quid naturale, id est, an stando in jure naturæ oriatur aliqua affinitas ex copula conjugali aut fornicariâ; sed utrum, stando in jure naturæ, affinitas in aliquo saltem gradu dirimat Matrimonium, veluti dirimit consanguinitas, saltem in primo gradu lineæ rectæ.

Sententia negans, quæ est Conclusio nostra, probatur. Primò (ut verbis Sanchez sup. disp. 66. n. 7.) quia nõ apud omnes Gentes hoc Matrimonium censetur interdictum. Nam Valerius Maximus lib. 5. c. 7. & Plutarchus in vita Demetrii, referunt, Seleuchum tradidisse filio suo Antiocho in Matrimonium Stratonice, propriam uxorem, ac id factum laudat ipse Valerius Maximus. Et 3. Reg. 2. Adonias filius David petijt Abisag Sunamitidem in uxorem, & illa erat uxor David, ut constat ex 2. Reg. cap. ultimo. Signum ergò est, id Matrimonium non esse jure naturæ interdictum. Hæc illic.

Sed in primis, 2. Reg. cap. ult. nulla fit mentio Abisag; unde error est Typographiæ, & debet esse 3. Reg. cap. 1. Verùm in eod. cap. dicitur: *Rex vero non cognovit eam*, adeoque nulla erat orta affinitas propriè dicta inter eam & Adoniam, de qua hic loquimur, ac proinde exemplum illud parùm facit ad propositum.

Deindè eo exemplo utuntur adversarij dicentes: Salomon rex sapientissimus severe vindicavit in Adoniam fratrem, quòd sollicitavit nuptias cum Sunamitide, quæ erat uxor sui patris, quàmvis eam non cognovisset.

Respondetur: Salomonem non vindicasse sollicitationem nuptiarum, sed sollicitationem regni; sic enim legitur loco citato 1. Reg. 22. *Responditq. Rex Salomon, & dixit matri sua: Quare postulas Abisag Sunamitidem Adonia? Postula & ei regnum; ipse est enim frater meus, major me, & habet Abiathar sacerdotem, & Toab filium Sarvia.*

Quantùm ad exempla Gentilium; ea rara sunt, nec videntur sufficere ad hanc probationem; quia non apud omnes Gentiles viguit non observantia perfecta legis naturalis, quoad conclusiones remotiores. Et quoque exemplum habemus Regis Hiberniæ, qui voluit propriam filiam ducere in uxorem ex judicio suorum Consiliariorum, ut alibi vidimus.

Unum factum Gentilium (inquit Averfa q. 17. sect. 2. §. Deinde) non indicat jus: & ex alio capite illud factum non erat laudè dignum, quia Seleuchus adhuc vivens tradidit filio suam uxorem. Factum etiam Adoniæ imperiti juvenis non demonstrat jus; & pro uxore, quam petebat;

55.
An affinitas dirimat in aliquo gradu jure naturæ.

Sententia negans probatur 1. exemplis Gentilium, & Adoniæ.

56.
Expenditur exemplum Adoniæ.

57.
Exempla Gentilium non videntur sufficere.

Unum factum Gentilium non indicat jus. Averfa.

52.
Impugnatur.

53.
Mens Scoti dubia est.

Sanchez putat certum, affinitatem ex fornicatione in nullo gradu jure natura dirimere.

54.
Non placet Anforti.

tebat, obtinuit mortem; neque Abifag fuerat carnaliter cognita à David, sicut requiritur ad affinitatem. Hæc ille. Igitur ex his factis non satis efficaciter concluditur, istud Matrimonium non fuisse interdictum, imò irritum jure natura.

58. Probatur ergò secundò Conclusio: Quia (inquit Sanchez sup.) Matrimonium in nullo gradu affinitatis lineæ rectæ initum, opponitur primario aut secundario ipsius Matrimonij fini, cum possit ordinari ad sobolis propagationem, & remedium concupiscentiæ, & mutuam conjugum obsequium in rebus domesticis.

Nec violatur in eo Matrimonio debitus conjunctionis ordo, licet incatur in primo gradu lineæ rectæ, ut inter privignum & novercam, vel vitricum & privignam: qualis violatio contingit in Matrimonio inter parentes & filios. Non enim datur aliqua relatio naturalis superioritatis inter sic affines, quæ debito conjunctionis ordini opponatur, ac datur inter parentes & filios. Quia relatio naturalis superioritatis, ex qua oritur naturalis reverentia debita superiori, solum fundatur inter eas personas, quæ dant & accipiunt esse naturale per naturalem generationem, quales sunt parentes, non autem affines in primo gradu lineæ rectæ. Hactenus Sanchez.

59. Sed dicit aliquis: hic petitur principium: nam quaeritur, an ex sola naturali generatione oriatur naturalis reverentia, debita superiori; an verò etiam ex commixtione sola sanguinum inter affines: Et Adversarij, sat multi numero, postremum affirmant, & probant ex juribus supra relatis, in quibus dicitur, quòd eadem reverentia debeatur affinibus, ac consanguineis, & eodem modo ab utriusque abstinendum sit.

60. Igitur eadem reverentia debetur vitrico, quæ patri, & novercæ, quæ matri, & ratio est: quia vitricus & mater, noverca & pater, sunt facti una caro; ergò eadem ipsis debetur reverentia. Nam teste Philosopho 8. Ethic. 12. sicut per propagationem carnis naturale quoddam amicitiae vinculum contrahitur; ita etiam per conjunctionem conjugalem, ad propagationem carnis ordinatam; ergò sicut istud vinculum dirimit jure naturæ Matrimonium inter consanguineos in primo gradu lineæ rectæ, & fortè etiam in ulterioribus usque in infinitum; quid ni & hoc vinculum eundem habeat effectum inter affines?

Confirmatur. Et hinc Levit. 18. simul ponuntur primus gradus consanguinitatis & primus gradus affinitatis lineæ rectæ ibi: Turpitudinem matris tuæ, & uxoris patris tui, non discoperies. Et redditur eadem utriusque ratio: Turpitudinem enim patris tui est.

Adducitur pro ea auctoritas d. Augustini. Quod probè sciens D. Augustinus lib. 12. contra Faustum cap. 61. relatus cap. Si vir & uxor, 35. q. 3. sic ait: Si vir & uxor non duo, sed una caro sunt, non aliter est natus deputanda, quam filia. Ergò si Matrimonium jure naturæ non subsistit inter patrem & filiam, neque eodem jure subsistit inter focerum & nurum, juxta D. Augustinum & per consequens nec inter vitricum & privi-

gnam, novercam & privignum.

Quid ad hæc Sanchez? Admittit, vinculum affinitatis, ortum ex Matrimonio, simile esse vinculo consanguinitatis, sed non omninò æquale; & idè unum ex natura rei repugnare vinculo Matrimonij, & non aliud.

Et de hac similitudine, non de æqualitate, D. Aug. intelligi possit; imò debet; quia ratio naturalis dicitur, filium v. g. in extrema necessitate potius debere succurrere propriæ matri, quàm vitrico, proprio patri, quàm novercæ; & patrem potius debere succurrere propriæ filia, quàm generi, proprio filio, quàm nurui; ergò jure naturæ majus est vinculum consanguinitatis, quàm affinitatis in eisdem gradibus; ergò non mirum, quòd sistendo præcisè in jure naturæ, unum vinculum dirimat Matrimonium, & non aliud.

Interim utrumque æqualiter dirimit, attentà lege Ecclesiastica, ut Conclusionem sequenti videmus. Et de hac æqualitate intelligit Sanchez jura, quæ dicunt æqualiter esse abstinendum ab affinibus, & à propriis consanguineis, non autem de æqualitate absoluta, attentò solo naturæ jure. Quia reverà non est talis æqualitas.

Quod Hiquæus sup. n. 8. probat hæc ratione: Matrimonium, inquit, cum secunda uxore, sicut dividit carnem parentis, & fit bigamus ex hac divisione, neque representat perfectè Sacramentum unionis Christi cum unica sponsa, quæ est Ecclesia: ita etiam respectivè ad filios ex prima uxore, novercam, sicut non est principium dandi esse, sic magis discindere societatem, quæ est ex Matrimonio respectivè ad priores filios, & familiam, ut experientià constat; quia proprios, etiam in præjudicium privigni, fovet, & amorem paternum discindit, ipsum ad suos proprios filios retrahens.

Hinc ergò sequitur; non attingere illam societatem perfectant & vinculum in ea fundatum, & debitum reverentiæ, quæ est inter filium & veram matrem; ac proinde non reperiri eandem congruentiam irritandi contractum in affinitate quoad primum gradum in linea recta, sicut reperitur in linea recta consanguinitatis quoad primum gradum. Ita Hiquæus.

Quàmvis ergò sit magna similitudo inter illos gradus, ob quam utique ponuntur simul Levit. 18. & redditur similis ratio; non tamen est omnimoda paritas seu æqualitas, ut ex dictis patet. Et quia major est similitudo, & magis accedit primus gradus affinitatis lineæ rectæ, ad primum gradum in linea recta consanguinitatis, quàm primus gradus consanguinitatis in linea transversali, idè in Levit. huic præponitur; quàmvis, secundum aliquos, in hoc prohibeatur Matrimonium arctiori jure, nempe naturali, v. g. Matrimonium inter fratrem & sororem.

Nunquid etiam inter fratrem & uxorem fratris? Communiter negant D. D. & tamen uxor fratris una caro effecta fuit cum fratre. Ergò quòd noverca effecta fuerit una caro cum patre, non convincit, Matrimonium eum noverca jure naturæ fore invalidum.

61. Explicatur de similitudine, non de omnimoda æqualitate vinculi consanguinitatis & affinitatis.

Utrumque dirimit æqualiter ex lege Ecclesiastica.

62. Non esse perfectam æqualitatem probatur ex Hiquæo.

63. Quare inter fratrem & uxorem fratris non est jure naturæ nullum.

64. Matr. inter fratrem & uxorem fratris, non est jure naturæ nullum.

Et

Secunda probatio Conclus. ex Sanchez.

Oppugnatur.

Probatur opposita opinio.

Confirmatur.

Adducitur pro ea auctoritas d. Augustini.

Pontifices
nisquando
dispensa-
vunt in 1.
gradu ex
fornicatione
ex Dicast.

Et alioquin, etiam jure naturæ foret invalidum cum concubina patris; nam & ipsa effecta est una caro, cum tamen Pontifices non raro dispensaverint in primo gradu ex copula fornicaria, si credimus Dicastilloni disp. 7. n. 384. ubi hæc scribit: Et quidem supposito, quod in primo gradu, etiam per copulam illicitam contrahatur affinitas ex natura rei, non leve argumentum est, quod non sit impedimentum naturæ, sed tantum juris positivi, dispensasse non raro in eo pro foro conscientiae Pontifices; sicut Pius V. doctrinam pariter & sanctitate proximè præcedenti sæculo conspicuus (hoc autem sæculo inter Beatos relatus) concessit Henrico Cardinali dispensandi facultatem in affinitate cujuscumque gradus ex copula fornicaria. Nam hæc affinitas est ejusdem rationis cum ea, quæ contrahitur per copulam conjugalem; quia etiam per copulam fornicariam prædicti fiunt una caro. Hæc ille.

65. Et continuo addit. Imò ex tradita doctrina mihi probabilis apparet, non esse illicitum ex natura rei, secundo jure positivo, tale Matrimonium; quia nulla in usu ipsius reperitur irreverentia, quamvis aliqua indecentia appareat. Ita Dicastillo.

Alioquin si usus ipsius intrinsecè foret malus, non videtur quod Deus hominibus dedisset potestatem transferendi corpora sua ad talem usum, & sic vera foret sententia Adversariorum, dicentium, tale Matrimonium ex natura sua esse irritum. Vide dicta Sect. præced. Conclus. 2. ubi de primo gradu consanguinitatis in linea transversali.

66. Porro hæc indecentia, quæ semper reperitur, nisi justa causa interveniat, ratio sufficiens fuit tum prohibitionis Divinæ in lege veteri, tum prohibitionis Ecclesiasticæ, & irritationis in Legge nova. Et quoniam rarissimè occurrit justa causa dispensandi in hujusmodi lege, quantum ad affinitatem ortam ex copula conjugali; hinc rarissimè Pontifex, & fortè nunquam hæcenus dispensavit; quia hæcenus non occurrerit talis causa, non autem defectu potestatis, si causa occurreret.

67. Audite Caramuelem Theol. Moral. lib. 2. n. 591. (debet esse 551.) Sed petis; utrum affinitas dirimat Matrimonium ipso jure naturæ? Qui asserunt, levi fulciuntur argumento, ac propterea negativam sententiam eligo, quam aptè Bassæus vocat probabiliorē, & probo sic. Sæpè Ecclesia dispensavit in primo gradu affinitatis, ergò potuit. Patet consequentia; quia aliàs diceretur excedere limites propriæ auctoritatis, quod esset manifesta injuria. Tunc sic: atqui si affinitas ex natura sua Matrimonium dirimeret, non posset Ecclesia dispensare: ergò. Minorem probo. Ecclesia non habet auctoritatem mutandi essentias rerum: ergò sicut non potest concedere, quod homo non sit rationalis, non poterit concedere, quod summus affinitatis gradus Matrimonium non dirimat, si affinitas & Matrimonium ex se & necessariò opponantur.

Ecclesiam dispensasse in primo affinitatis gradu dixi, dixerunt autè me Bassæus verb. *Matrimonium*, n. 72. & alij, in quorum gratiam & confirmationem aliquas dispensationes recensēbo, quæ ab Ecclesia concessæ hodie inveniuntur authenticè adnotatæ.

Duas sorores successivè duxit Emanuel Lusitanorum invictissimus Rex, Alex. 3. Pontifice Romano dispensante. Catharina uxor fratris, sine prole defuncti, nupsit Henrico VIII. Angliæ Regi, ex Iulij II. dispensatione.

De noverca, cum sit in primo etiam gradu, est eadem omninò difficultas. Bellarminus *Controvers. de Matr. lib. 2. de impedimentis*, nunquam dispensatum fuisse ab Orthodoxa Ecclesia credit. Bassæus autem in floribus verb. *Matrimonium*, n. 72. (cito Edit. primam) non Matrimonium solum, sed & Matrimonia fuisse celebrata cum novercis, ex dispensatione Ecclesiæ affirmat, sed non probat: Hucusque Caramuel.

Equidem quod attinet ad gradum primum lineæ transversalis, seu Matrimonium cum sorore uxoris defunctæ, res non habet tantam difficultatem; tum propter dispensationes pontificias jam recensitas, & alias plures, quas videre poteris apud Dianam part. 8. tract. 1. resolut. 68. Tum, quia ex Scriptura Gen. 29. habemus, Iacob duxisse duas sorores, Liam & Rachelem. Et Gen. 38. Thamar, nurum Judæ Patriarchæ, Matrimonio junctam fuisse duobus ejus filiis; quæ tamen Matrimonia non reprehenduntur à Scriptura, nec fit mentio alicujus dispensationis Divinæ.

Imò Levit. 18. v. 18. dicitur: *Sororem uxoris tuæ in pellicatum illius non accipies, nec revelabis turpitudinem ejus, adhuc illa vivente.* Ergò eam mortuam, id erat licitum, saltem ex natura rei. Quin etiam in lege positiva præceptum erat ducere uxorem fratris, sine liberis defuncti, Deuter. 25. v. 7. *Quando habitaverint fratres simul, ut unus ex eis absque liberis mortuus fuerit, uxor defuncti non nubet alteri, sed accipiet eam frater ejus, & suscitabit semen fratris sui, &c.*

Nec obstat: quod Joannes Baptista, Matth. 14. v. 4. dixerit Herodi: *Non licet tibi habere eam*, intellige Herodiadem uxorem fratris tui. Non obstat, inquam; vel quia frater Herodis; cujus Herodiades erat uxor, adhuc vivebat: vel si jam mortuus erat, reliquerat semen, scilicet filiam saltatricem: porro Levit. 18. v. 16. dicitur: *Turpitudinem uxoris fratris tui non revelabis, quia turpitudinem fratris tui est, etiam eo mortuo, quando semen reliquerat.* Huic autem legi subjectus erat Herodes, utpotè filius cujusdam Iudæi, eaque lex tunc nondum expiraverat; nam duravit saltem usque ad mortem Christi.

Igitur satis certum est, affinitatem in primo gradu lineæ transversalis non dirimere Matrimonium jure naturæ, maxime si nec consanguinitas in illo gradu jure naturæ dirimat, ut docuimus Sect. præced. Conclus. 2. Videantur ibi dicta, quæ hic poterunt applicari, & à fortiori probabunt hanc veritatem.

Major difficultas est de primo gradu lineæ rectæ,

68.

Exemplum
dispensatio-
nis in 1.
gradu trans-
versali.

Matrimonia
in illo gradu
ex Script.

69.

Probatur
licita fuisse
ex Levit.
18.

Imò ali-
quando præ-
cepta, ex
Deut. 25.

70.

Occurrunt
objectioni.

Resolutio fi-
nalis.

71.

rectæ,

Matr. cum rectæ, seu de Matrimonio cum noverca, quod noverca non valere jure naturæ non valere, probant Adversarij ex Apostolo 1. Cor. 5. v. 1. *Omnino auditur inter vos fornicatio, & talis fornicatio, qualis nec inter gentes, ita ut uxorem patris sui aliquis habeat.*

Explicatur
Script. ex
Sanchez &
Alj.

Respondet Sanchez sup. n. 9. loqui D. Paulum de uxore patris adhuc viventis (ut testantur Cajetanus, & Sedulius, & multi alij in eum locum) aliàs non dixisset D. Paulus, ejusmodi peccatum non esse auditum inter Gentes. Quia volente patre adhuc vivo, Antiochus uxorem ejus duxit: & Persæ, mortuo patre, uxorem ejus ducebant. Unde, ut testantur præfati Auctores, loquitur D. Paulus de uxore patris, adhuc superstitis & renitentis. Hæc ille.

72. *Colligitur explicatio ex 2. Cor. 7.*
Et colligitur dicta expositio ex 2. Cor. 7. v. 12. *Igitur etsi scripsi vobis, non propter eum, qui fecit injuriam, nec propter eum, qui passus est; sed ad manifestandam sollicitudinem nostram, quam habemus pro vobis coram Deo: ideo consolati sumus.*

Estius.

Ad quæ verba ita scribit Estius: Quod igitur, inquit, per epistolam vos objurgavi, non tantum, nec præcipue hoc feci propter eum, qui fecit injuriam, id est, propter filium incestuosum, ut ille puniretur, aut etiam corrigeretur: nec item propter eum, qui passus est injuriam adulterij & incestus, id est, propter patrem, ut ille vindicaretur, aut ab injuria liberaretur. Sic ille. Ergo loquitur Apostolus 1. Cor. 5. de uxore patris adhuc viventis. Alioquin non fuisset adulterium.

73. *Quare Ia cob maledixerit Ruben.*
Gen 49
Nec mirum alicui videatur, quod Gen. 49. v. 4. Iacob maledixerit Ruben filio suo, dicens: *Effusus es sicut aqua, non crescas, quia ascendisti cubile patris tui, & maculasti stratum ejus, dormiendo cum uxore ejus; quia fuit gravissima injuria adulterij, atque adeo contra jus naturæ, quamvis eo attentio non esset incestus.*

Amos. 2. Et consimiliter intelligitur, quod legitur Amos 2. v. 7. *Filius ac pater ejus ierunt ad puellam, ut violarent nomen sanctum meum.* Intelligitur, inquam, de puella, quæ erat alterutrius uxor, quæ ratione hoc erat atrocissimum adulterium.

74. *Obiectio.*
Coninck.
Si dixeris cum Coninck disp. 33. n. 51. hoc dicitur sine fundamento, & contra modum loquendi Scripturæ, quæ aliter loquitur, quando filius violat thorum patris, ut patet Gen. 49. v. 4. & Levit. 18. v. 8. Imò aperte colligitur, ibi solum agi de copula fornicaria.

Solutio.
Respondetur: Scripturam haud equidem eodem modo ubique loqui de peccatis; sed uno loco clarius, alio obscurius pro exigentia materiæ, & aliarum circumstantiarum. Et quia Prophetiæ obscuriores sunt reliquis Scripturis, hinc non mirum, si Prophetæ obscurioribus subinde vocibus utantur. Vellem autem videre verbum, ex quo aperte colligitur, sermonem esse de sola fornicatione.

Alia solutio.
Atque ut verum esset, quod Coninck dicit, quid tum? Sequitur dumtaxat, illam fornicationem fuisse gravem incestum, non ex jure naturæ, sed jure Divino positivo, explicato Levit. 18. & 20. Et hæc fornicatio violabat nomen sanctum Dei, reddendo illud detestabile

Gentibus, quæ talem libidinem sciebant hæbræis à Deo gravissimè prohibitam.

Dices Levit. 20. v. 11. & sequentibus; incestus commissus cum affine in primo gradu mittim, connumeratur cum præpostera libidine, & bestialitate, idque eadem, vel majori exaggeratione, ac poenæ impositione: nam dicitur. *Qui supra uxorem filiam, duxerit matrem ejus, seculus operatus est, vivus ardebit cum ys, nec permanebit tantum nefas in medio vestri; quæ ratione ibi nec bestialitas, nec præpostera libido exaggerantur, aut puniuntur.*

Unde omnino colligitur (inquit Coninck sup. n. 52.) illud gravissimè juri naturæ repugnare: idque non quia talis duas simul ducebat (quia hoc illo tempore erat licitum, nec in eo uxori faciebat injuriam) sed quia socrum suam sibi Matrimonio copulabat, & ita fiebat uxoris suæ socer: unde etiam filia jubetur viva comburi, si quæ ratione tanto scelere conniveret. Hæc ille.

Respondetur: eo tempore fuisse licitam polygamiam, sed juxta beneplacitum Dei, qui in ea dispensaverat; jam autem prohibitum erat jure Divino accipere simul filiam & matrem; unde fiebat vera injuria filiæ, non consentienti Matrimonio matris; quia vir ejus nullum habebat jus ducendi matrem.

Et sanè majoris poenæ impositio posset alicui suspicionem ingerere, præter incestum aliam hic intervenisse malitiam: nam eodem capite incestus cum noverca, quæ etiam est in primo gradu affinis, punitur simplici poenâ mortis v. 11. *Qui dormierit cum noverca sua, & revelaverit ignominiam patris sui, morte moriantur ambo, sanguis eorum sit super eos.*

77. *Expositio Abulensis.*
Sed Abulensis hic q. 13. sic ait: In isto peccato ponitur specialis poena, quoniam in omnibus alijs ponitur lapidatio; hic autem combustio: & ponitur tanquam gravior poena, quoniam sic est. Etiam, quia non fuit facta aliqua differentia à superioribus, nisi esset istud, quod imponitur tanquam aliquod majus. Et propter hoc, dicit aliquis, istud esse majus peccatum, quam alia, quæ habentur in hoc capite: sed falsum est; quoniam majus est, quod aliquis accipiat sororem suam in uxorem, vel cognoscat matrem; sed omnia hæc prohibentur hic: ponitur tamen hoc, quia homines erant magis affecti ad istud vitium, quam ad alia, ut sic homines magis arcerentur ab illo. Sic ille.

78. *Pro basio Conclus. ex Concil. Aurel. 3.*
Ac proinde, neque propter dictum locum Levitici recedendum fore judico ab hac Conclusionem, quæ validis innitur fundamentis, suspicijs adductis, quibus tantum addo, quod lego in Concil. Aurelian. 3. can. 10. *De incestis conjunctionibus, ita quæ sunt statuta serventur, ut hi, qui aut modo ad Baptismum veniunt, aut quibus Patrum statuta sacerdotali predicatione antea in notitiam non venerunt, ita pro novitate conversionis ac fidei suæ credimus consulendum, ut contracta hucusque hujusmodi conjugia non solvantur; sed in futurum, quod de incestis conjunctionibus in anterioribus Canonibus interdictum est, observetur, id est,*

ne quis sibi sub conjugij nomine sociare præsumat relictam patris, filiam uxoris, relictam fratris, sororem uxoris, &c.

79. Hanc putat Pontius esse apertissimam.

Quid apertius? Clamat Pontius lib. 7. cap. 34. n. 6. Ecce vult manere ejusmodi conjugia in infidelitate contracta, & non dissolvi. Ergo gradus affinitatis inter vitricum & privignam, inter privignum & novercam, relictam fratris, aut sororem uxoris, non dirimit naturali jure. Imò & eos, qui ignorantia legum Ecclesiasticarum ea Matrimonia contraxerunt, idem Concilium statim decernit non separandos. Non videntur ista nostri Theologi, sicut neque ea, quæ adduxi pro Matrimonio fratrum: undè non mirum, si ex antiquæ doctrinæ ignorantia in varia placita distrahantur. Hæc ille.

Nos præced. Sect. Conclus. 2. non solum vidimus ista & alia, quæ adduxit Pontius pro Matrimonio fratrum, sed etiam dispeximus, seu penitus introspeximus, & quomodo intelligi possint, aut debeant, diximus.

80. Resp. Ioan. Pontij ad D. Concil. & similia.

Vidit & ista Ioan. Pontius in suo Cursu Theologico disp. 49. n. 76. ubi ad D. Concil. Aurelianense 3. & alia similia, Respondet: fuisse Concilia Provincialia; & quàmvis (inquit) non declaraverint Matrimonia facta fuisse irrita; indè non sequitur, quin reverà irrita fuerint, licet Concilia illa permiserint illa in bona fide contrahentium, quod non est idem, ac judicare quòd fuerint valida; multa enim illicita & invalida quandoque permitti expedit.

Opponit Concil. Arvernense,

Sed & Concilium Arvernense celebratum sub Vigilio Papa anno sequente post illud Concilium Aurelianense ait, eos, qui contrahunt in tali gradu, v. g. privignum & novercam, non solum auctoritatem legis Divinæ, sed etiam jura naturæ ausu sacrilegò perrumpere.

81. Et dictum S. Albini.

Et hinc S. Albinus Andegavensis Episcopus, qui Concilio illi Aurelianensi interfuit, cum, quos excommunicaverat ob talia Matrimonia, absolvere deberet ex decreto istius Concilij, alloquens idem Concilium: *Estis, inquit, ad imperium vestrum ego signare compellor, dum vos causam Dei recusatis defendere, ipse potens est vindicare, ut habetur apud Surium in ejus vita I. Martij.* Hæc Ioan. Pontius post Ysambertum disp. in 3. part. D. Tho. to. 3. de Sacramento Matr. disp. 9. a. 12. n. 5. & 6.

Ysambertus.

Surius.

Binius.

Ego apud Surium non inveno illa verba, quàmvis & Binius to. 2. Concil. in notis ad D. Concil. Aurelian. ea producat ex actis Albini apud Surium. Ad summum probant illum S. Episcopum in hac fuisse sententia, alijs Episcopis nobiscum sententibus.

Igitur Theologi nostri viderunt istud Concilium, & mature expenderunt. Sed enim, quærit aliquis, Basil. Pontius mature expenderit communem sententiam Theologorum, quæ negat ignorantiam, tam juris, quàm facti, excusare ab irritatione actus, dummodo irritatio non sit penalis?

82. Ignorantia

Docet ipse lib. 5. cap. 6. n. 18. Decretum Trid. irritans Matrimonium clandestinum Bosco de Matr. Pars II.

ligare Ignorantes; cum, inquit, reddatur inhabilis persona, quod nullà ignorantia suppleri potest, ut constat in materia Sacramentorum, & alijs contractibus. Quàmvis enim à pœna liberet ignorantia, non tamen reddit actum validum, ut probat textus in cap. 1. de Concess. præb. in 6. ibi. *Sive ignoranter, sive non, non valebat.* Non enim per ignorantiam ponitur, quod abstulit inhabilitas. Sic Basil.

non excusat ab irritatione, quæ non est penalis.

Unde puto ego, si hodie contraheretur Matrimonium cum affine in gradu ab Ecclesia prohibito & irritato, cum ignorantia facti aut juris etiam invincibili, taliter conjunctos separandos esse, tamquam invalide conjunctos, supposito, quòd prius fuissent baptizati, quidquid videatur dicere decretum Concil. Aurel.

Rogas: qui sint gradus affinitatis, ab Ecclesia prohibiti & irritati? Responsio erit.

CONCLUSIO III.

Affinitas dirimit Matrimonium jure Ecclesiastico usque ad quartum gradum ex copula licita, ad secundum tantùm ex illicita.

Antiquis triplex erat affinitatis genus; Matrimonij contractum subsequenter irritans; hodie autem solum primum vim habet, ut liquidò constat ex cap. Non debet, 8. de Consanguin. ibi: *Cum ergo prohibitiones de conjugio in secundo & tertio affinitatis genere minimè contrahendo, & de sobole suscepta ex secundis nuptijs cognationi viri non copulanda prioris, & difficultatem frequenter inducant, & aliquando periculum variant animarum: cum cessante prohibitione, cesset effectus; constitutiones super hoc editas sacri approbatione Concilij revocantes, præsentis constitutione decernimus, ut sic contrahentes de cætero liberè copulentur.* Ita Innoc. 3. in Concil. Generali Later. c. 50.

83. Hodie solum unum genus affinitatis dirimit, ex consangu.

Ubi Gloss. verb. In secundo & tertio, sic ait: *84. Ut melius intelligas hanc litteram, videas quid sit Triplex est primum genus affinitatis, quid secundum & tertium genus affinitatis. Primum, secundum & tertium invenire debes per hanc regulam: Persona addita persona per carnis copulam mutat genus, sed non gradum: genus, dico, attinentia; v. g. Ego & frater meus sumus consanguinei in primo gradu consanguinitatis, frater meus duxit uxorem; illa est persona addita persona per carnis copulam; illa mutat genus attinentia, id est, alio genere attinentia attinet mihi, quàm frater meus; quia ille est mihi consanguineus, & illa est mihi affinis, sed non mutat gradum, quia sicut frater est mihi consanguineus in primo gradu, sic & illa, mediante fratre meo, est mihi affinis in primo gradu prima affinitatis.*

Ergo si vis habere primum genus affinitatis, ad de per carnis copulam alicui de tua consanguinitate aliquam personam, & illa persona est affinis omnibus consanguineis viri sui in primo genere.

H h

genera

genere affinitatis. Et hoc genus tantum hodie prohibitionem habet: unde mortuo viro illius mulieris, puta fratre tuo, illa non potest habere aliquem de consanguinitate viri sui: ergo patet, quod omnes consanguinei & consanguinea uxoris mea sunt mihi affines in primo genere affinitatis.

85. Secundum genus.

Si vis habere secundum genus affinitatis, adde personam per carnis copulam primo generi hoc modo. Uxor fratris mei est mihi in primo genere affinitatis: mortuo fratre meo, adde illi alium virum, & ille erit mihi affinis in secundo genere affinitatis, & ille secundum antiqua jura, mortua illa, non poterat accipere aliquam de consanguinitate prioris mariti, usque ad quartum gradum. Et de isto secundo genere habes 35. q. 3. De propinquis, sed hodie non prohibetur, ut hic dicitur.

Tertium genus.

Si vis habere tertium genus, adde personam personam per carnis copulam secundo generi, & sic habes tertium genus: v. g. Sejus fuit maritus relictae fratris tui, mortua illa relicta, maritus ejus, qui est tibi in secundo genere, accipit aliam, illa est tibi in tertio genere, & illa olim mortuo viro suo, non poterat copulari alicui de consanguinitate tua, cum illa esset tibi & consanguineis fratris tui in tertio genere, usque ad secundum gradum. De hoc genere habes 35. q. 3. Porro.

86. Primum genus contrahitur tantum ex una parte, ut in predictis exemplis, quandoque ex utraque parte, ut in uxoris duorum fratrum, quae sunt inter se in secundo genere ex utraque parte 2. & 3. apposto, altero fratre mortuo, si illa copulatur alteri, ille erit in tertio genere uxori alterius fratris.

Quare sic vocentur.

Primum genus dicitur: quia primo emanat de consanguinitate, vel quia una persona mediante contrahitur. Secundum dicitur, quia secundo loco emanat post primum, vel quia duabus personis mediantibus. Tertium, quia in tertio loco, vel quia tribus personis mediantibus emanat. Sic intellige quod hic dicitur. Hucusque Glossa. Quam totam volui exscribere, quia notabilis est, & rem, de qua agitur, optime explicat.

87. Hodie affinitas non transit in alterum. D. Bonav.

Itaque hodie affinitas non transit in alterum. Dicendum (inquit Doct. Seraphicus sup. q. 2.) quod secundum veritatem, & secundum tempus praesens, affinitas non generat affinitatem, ut qui est affinis affini, vel qui est junctus carnaliter cum aliqua, per hoc efficiatur affinis affinibus suis; imo solum consanguineis; nec surgit affinitas ex consanguinitate & affinitate, sed solum ex consanguinitate & carnis commixtione.

Nulla est affinitas inter consanguineos mariti & uxoris.

Quare hodie (inquit Sanchez sup. disp. 67. n. 2.) consanguinei uxoris efficiuntur affines mariti, & econtra; at inter consanguineos mariti & consanguineos uxoris nulla prorsus est affinitas, nec inter affines oritur aliud vinculum cum quacumque alia persona. Unde filia uxoris ex alio Matrimonio habita, aut ex fornicatione cum altero, potest nubere filio aut fratri viri, & duae sorores possunt nubere duobus fratribus.

88. Habetur c. 5. de Consang. ibi. Super eo igitur, quod pater & filias cum matre & filia, & duo cognati cum duabus

Quod super his, 5. de Consang. ibi. Super eo igitur, quod pater & filias cum matre & filia, & duo cognati cum duabus

cognatis, avunculus & nepos cum duabus sororibus contrahunt Matrimonia, taliter tibi duximus respondendum; quod licet omnes consanguinei viri sint affines uxoris: inter consanguineos tamen uxoris & viri, ex eorumdem scilicet viri & uxoris conjugio, nulla prorsus affinitas est contracta, propter quam inter eos Matrimonium debeat impediri.

Rationem dat Glossa verb. Impediri, dicens: Affinitas enim contracta inter consanguineos viri, & uxorem ipsius, non transit ad consanguineos uxoris, nec e converso; unde possunt legitime copulari.

Item potest quis legitime copulari uxori relictae a propria uxoris fratre. Item diversis temporibus potest quis plures foeminas uxores sibi accipere, quae cum pluribus fratribus Matrimonium contraxerant. Ut Ioanna & Maria nupsere duobus fratribus, potest Petrus Ioannam viduam effectam ducere, & ea mortua Mariam. Quod nulla hodie ex ea affinitate conjunctio pullulet. Sic alij citatis, docet Covar. 4. decret. 2. p. c. 6. §. 7. n. 6. contra Ioan. Andr. & Innoc. qui in his casibus videntur prohibitionem Matrimonij adhuc admittere, sed sine sufficienti fundamento.

His praemissis, venio ad Conclusionem nostram, & dico: quamvis jure antiquo interdicitur foret ac irritum Matrimonium, cum alterutrius conjugis consanguineis, sicut cum propinquis, usque ad septimum gradum, & ita usque ad illum extenderetur affinitas: ut constat ex cap. Nullum, & cap. Equaliter, quae sunt ex Julio Pontifice, 35. q. 3. At restricta est hodie ad quartum gradum per d. cap. Non debet, de Consang. ibi: Prohibitio quoque copulae conjugalis, quartum consanguinitatis & affinitatis gradum de cetero non excedat: quoniam in ulterioribus gradibus jam non potest absque gravi dispendio hujusmodi prohibitio generaliter observari.

Porro rationes hujus prohibitionis seu impedimenti, sunt eadem, quas Sect. praeced. attulimus de prohibitionem graduum eorumdem consanguinitatis, ut docet S. Bonav. sup. q. 3. in corp. hisce verbis: Dicendum, quod affinitas impedit Matrimonium, sicut habetur extra de Consang. & hoc intelligendum est de affinitate, quae praecedit Matrimonij contractionem, non de ea qua supervenit. Si enim praecedat, impedit contrahendum, & dirimit jam contractum; quia facit personam illegitimam, secundum eundem modum & per easdem rationes, per quem modum & per quas rationes facit consanguinitas. Si autem sequatur Matrimonium, non potest ipsum dissolvere, cum sit vinculum insolubile.

Notat autem Sanchez sup. n. 3. Quamvis nec in antiquiore jure, dum extendebatur ad septimum gradum, nec in noviori restringente ad quartum; mentio fiat de affinitate ex copula illicita, sed de orta ex conjugali; nec jus invenitur explicans in illa gradum: at, inquit, cum ex jure Canonico constat ex copula illicita oriri affinitatem, sicut ex licita cap. Discretionem, de Eo qui cogn. consang. jure optimo univ. Doctores, consuetudine sic explicante,

Ratio.

89. Alij cum in quibus hodie affinitas non dicitur.

Covar.

90. Hucusque restricta est affinitas ad 4. gradum.

91. Rationes hujus impedimenti. S. Bonav.

Affinitas ex copula illicita extenditur ad eundem gradum ex jure antiquo.

metiuntur gradum affinitatis ex copula illicita, juxta gradum ortæ ex licita, & utramque ad eundem gradum extendunt, attento jure antiquo.

92.
Per Trid.
restricta est
ad 2. gra-
dum.

Et ita supponit fuisse Trident. Sess. 24. de Matr. cap. 4. dum affinitatem ortam ex fornicatione restringit ad secundum gradum, dicens: Præterea sancta Synodus eisdem & alijs gravissimis de causis adducta, impedimentum, quod propter affinitatem ex fornicatione contractum inducitur, & Matrimonium postea factum dirimit (cap. Quadam, cum multis seq. 32. q. 7. & toto tit. de Eo qui cognovit. conlang.) ad eos tantum, qui in primo & secundo gradu conjunguntur, restringit: in ulterioribus vero gradibus statuit, hujusmodi affinitatem Matrimonium postea contractum non dirimere.

Cumque Concilium non distinguat inter gradus lineæ rectæ & transversæ, neque nos distinguamus, sed de utriusque intelligamus. Proinde qui fornicariè aliquam cognovit, nequit contrahere vel cum matre ejus, vel avia, vel forore, vel filia sororis, cum alijs consanguineis poterit contrahere non solum validè, sed etiã licitè.

Patet ex quadam declaratione Pij. V. quæ incipit: Ad Romanum Pontificem (& habetur apud Cherubinum sub bullâ 14.) ubi §. 1. sic ait Pontifex: Sanè postquam ex eo, quod Tridentina Synodus impedimentum affinitatis ex fornicatione proveniens, per quod non solum Matrimonium contrahi prohibetur, sed etiam postea factum dirimitur, ad eos tantum restrinxit, qui primo & secundo gradu conjunguntur, in ulterioribus vero gradibus statuit, Matrimonium postea factum non dirimi, à pluribus Christi fidelibus, ut accepimus, est dubitatum, an licet in ulterioribus gradibus hujusmodi Matrimonium contractum non dirimatur, adhuc tamen juxta antiquos Canones contrahi prohibeatur.

Ratio dubi-
tandi.

Ratio ergo dubitandi erat, quòd antiqui Canones non solum dirimebant tale Matrimonium, sed etiam prohibebant seu impediabant. Concilium autem solum videtur auferre seu restringere irritationem, dum ait: Statuit, hujusmodi affinitatem Matrimonium postea contractum non dirimere. Et à jure veteri non sit recedendum, nisi quatenus à jure novo corrigitur, l. Præcipimus, C. de Appellat.

94.
Declaratio
Pontificis.

Nihilominus, quia totum pendet à voluntate Concilij seu Ecclesiæ, Pius V. sup. §. 2. eam declaravit verbis sequentibus: Et ut propterea nos omnem ambiguitatem tollere, & animarum tranquillitati, ac Matrimonij libertati, quantum cum Deo possumus, consulere volentes, Declaramus & Apostolicâ auctoritate decernimus, nullum hodie impedimentum remanere, quo minus in ulterioribus gradibus hujusmodi liberè & licitè Matrimonium contrahi possit.

Quod decretum (inquit Sanchez sup. n. 4.) meritò utitur verbo: Declaramus, quasi non sit novum jus, sed declaratio Decreti Tridentini, quasi reverà ipsum voluerit auferre prorsus prædictum impedimentum, licet verbis limitatis videatur uti.

95.

Et ratio est: quia omne impedimentum dirimens ex eo solum habet impedire, quòd diri-

Bosco de Matrim. Pars II.

mat (cum impedimentum dirimens sit eminenter impediens) & proinde cum tollitur impedimentum, quatenus est dirimens, tollitur etiam quatenus impedit. Quare nec affinitas ex fornicatione dirimit aut impedit sponsalia subsequenta, aut præcedentia ultra secundum gradum. Quia eadem solâ ratione, quâ impedit Matrimonium, impedit sponsalia: si ergò illud non impedit ultra secundum gradum, nec etiam impediè hæc. Ita Sanchez, & Alij ab ipso citati, qui referunt sic declarasse Cardinales.

Insuper declaravit Pius. V. per præfatum decretum Trident. restrictam fuisse affinitatem, quæ orta fuerat antè Trid. usque ad quartum gradum, Bullâ sup. allegatâ, Declar. 1. ubi §. 1. sic lego: Et insuper cum in eisdem decretis statuatur, affinitatem, quæ ex fornicatione contrahitur, in illis solummodo attendi debere, qui primo, vel secundo affinitatis gradu conjunguntur, ab aliquibus pariter dubitetur, an Matrimonia inter personas, quæ antè confirmationem dicti Concilij, tertio, vel ulteriori hujusmodi affinitatis gradu conjuncti erant, post confirmationem dicti Concilij absque dispensatione Apostolicâ contracta, & quæ deinceps contrahi contigerit, dirimi debeant. Ecce dubium.

Sequitur ejus declaratio per sequentia verba, quæ habentur §. 3. Et similiter Matrimonia, post confirmationem Concilij absque dispensatione Apostolica sequuta, & quæ de cetero sequuntur inter personas, quæ antè dictam confirmationem, affinitatem (infra secundum gradum ex fornicatione provenientem contraxerant, propter hujusmodi affinitatem dirimi non debere, sed valida & efficacia existere declaravit.

Cæterum cum verba Trid. propriè sint intelligenda, nisi aliquid obstet, & verba exprimant affinitatem ex fornicatione contractam, liquet profectò, affinitatem ortam ex copula matrimoniali non esse hic restrictam; sed hodie dirimere Matrimonium usque ad quartum gradum, ex d. cap. Non debet. Enimverò fortius est vinculum affinitatis ex copula conjugali, sed & publicum; at verò affinitas ex fornicatione sæpè occultè contrahitur, & causat, quàmvis per accidens, potiùs odium, quàm amicitiam; cum tamen affinitas ex copula conjugali semper causet amicitiam inter affines. Ergò ex restrictione unitas non benè infertur restrictio alterius; quia rationes jam enumeratæ, propter quas una est restricta, non militant in altera. Et ita tanquam rem certissimam docent Omnes, inquit Sanchez sup. n. 5.

Sed dicet aliquis: si verba Tridentini propriè sint intelligenda: ergò nomine fornicationis hic accipienda venit sola fornicatio simplex, ut distinguitur contra adulterium, stuprum, incestum, &c. Nam, ut ait Gratianus 35. q. 1. cap. 2. Aliud est fornicatio, aliud stuprum, aliud adulterium, aliud incestus, aliud raptus. Ergò affinitas, quæ oritur ex stupro, adulterio, &c. non erit hic restricta ad secundum gradum; maximè cum hoc decretum sit correctorium juris antiqui, & propterea potiùs restringendum, quàm extendendum.

Probatur
ratione.
Sanchez.

96.
An etiam
restricta
fuerit affini-
tas, orta
antè Trid.

Pius 5. de-
claravit.
quòd sic.

97.
Affinitas ex
copula ma-
rimoniali
non est re-
stricta per
Trid.

98.
Quid in-
telligatur
hic per for-
nicationem.

Verum

H h 2

Videtur, quod omnis illicitus concubitus.

Verum enim verò mens Trident. videtur fuisse, ut fornicatio acciperetur genericè, prout omnem illicitum concubitus complectitur (quod, inquit Sanchez sup. n. 6. in sacris Literis valdè frequens est, ut Tobia 4. *Attende tibi fili mi ab omni fornicatione.* Et ad Ephes. 5. ad Coloss. 3. Actor. 15.) quia in omni copula illicita procedit ratio movens Trid. ad prædictam restrictionem; nempe ex ea non oriri tam arctam vinculum amicitia, & persæpè potius oriri odium, quam amicitiam, ac communiter ignorari, ut proinde multa damna pullularent ex eo impedimento, nisi restringeretur.

99. *Est tamen in Sanchez. Et placet Auctori.*

Atque hæc sententia nobis placet post Sancti supra & Alios, quos citat, estq; communis; quæ utique magis firma esset, si Concilium dixisset: *Ex omni fornicatione*, sicuti Tobia 4. dicitur: *Ab omni fornicatione*; quia in omni alia copula illicita, ex qua nata est sequi generatio, semper invenitur fornicatio, id est, copula cum non sua, cui superadditur alia malitia, scilicet injustitiæ, sacrilegij, &c. per quam talis copula constituitur in certa specie luxuriæ, distincta à simplici fornicatione. Sed hæc malitia superaddita impertinens est ad affinitatè, quæ oritur ex copula, & ideo ejus non debuit fieri expressa mentio.

100. *Objeccio solvitur.*

Nec obstat, quod sup. dicebatur: hoc decretum esse correctorium, adeoque strictè interpretandum; quippè ex altera parte reducit Matrimonium ad statum naturalem; ac proinde in quantum Matrimonio favorabile, latè intelligendum est.

Adulterij, stuprum &c. sunt proprie fornicatio.

Et aliudè adulterium, stuprum, &c. sunt proprie fornicatio, quamvis non sola, ut jam dictum est; sicuti homo est proprie animal, & brutum est proprie animal, sed distinctæ speciei, propter distinctam speciem differentiam, rationalitatem scilicet & irrationalitatem, per quam animal contrahitur ad certam speciem. Simili ergo modo, non planè eodem, fornicatio se habet comparatione facta ad stuprum, adulterium, &c. & ideo quod dicitur de fornicatione, dictum censeri debet de stupro, adulterio &c. in quibus tota ratio fornicationis invenitur. Sicuti quod dicitur de animali in genere, v. g. animal est sensitivum, etiam intelligitur dictum de homine & bruto, in quibus tota ratio animalis reperitur.

101. *An sit simplex fornicatio, si quis copuletur affini extra gradus prohibitos.*

Sed cum hæc satis consistat, dubitatur eundem, an sit incestus, an verò simplex tantum fornicatio, si quis copuletur consanguineæ intrà tertium gradum ejus, cum qua prius idemmet fornicatus fuerat, id est, affini ex fornicatione, in tertio vel ulterioribus gradibus; & idem quæri potest de accessu ad affinem ex copula conjugali in quinto & ulterioribus gradibus. Cum enim in eis gradibus ablata sit prohibitio Matrimonij, ita ut non solum valeat, sed etiam liceat Matrimonium, videtur etiam ablata tota malitia irreverentiæ, quæ antè oriebatur ex sola illa prohibitione. Ita tamquam certam docet Sanchez sup. n. 8.

Pars affirmans probatur ex Sanchez.

Ducor, inquit, quia nullibi reperitur specialis prohibitio accessus ad affines, sed tantum est incestus ac specialiter prohibitus, eo quod inter il-

los interdicatur Matrimonium ob reverentiam affinibus debitam, quæ etiam ratio invenitur in copula illicita; & ideo tota prohibitio copulæ promanat à Matrimonij prohibitione, estque illi accessoria. Ergò cessante Matrimonij prohibitione, cessat tamquam accessoria prohibitio copulæ specifica, ac proinde accessus ille non erit incestus, sed simplex fornicatio. Hæc ille.

102. *Objeccio.*

Sed enim, dicit aliquis: hoc est quod quaeritur, utrum prohibitio copulæ promanet à prohibitione Matrimonij, eique sit accessoria, an verò econtrà; nam ideo videtur prohiberi Matrimonium, quia ipsum de se ordinatur ad copulam, quæ est contrà reverentiam debitam affinibus, adeoque principaliter videtur esse prohibita copula. Cur ergò fieri nequeat, ut liceat Matrimonium, & per consequens copula conjugalis, & non liceat copula fornicaria, & illicita turpes, cum totum motivum prohibitionis in eis reperitur, scilicet reverentia debita affinibus?

Responsio.

Respondeo: non satis clarè video, quin Ecclesia ita potuisset facere, nempe specialiter prohibere omnem copulam inter affines, & auferre prohibitionem circa copulam conjugalem, manente prohibita fornicatione. Sed quod potuit facere, unde constat fecisse?

103. *Impugnatur.*

Ex Trid. inquis, Sess. 24. cap. 4. ubi non prorsus abstulit affinitatem ex fornicatione consurgentem, sed eam restrinxit ad secundum gradum, in quantum obstat Matrimonio contrahendo, propter justissimas causas, ne scilicet sæpius ex ignorantia invalidè contraheretur Matrimonium, quod in casu proposito non habet locum. At limitata causa limitatum producit effectum. Maxime, cum id decretum sit correctorium.

Et sanè, etsi expediat Matrimonij impedimenta restringi; sic enim reducit Matrimonium ad suum pristinum statum: at non licet ampliare licentiam admittendi delicta: quæ utique ampliaretur, si jam ultra secundum gradum illius affinitatis non esset incestus punibilis.

104. *Solutio Sanchez.*

Respondet Sanchez sup. cum pendeat, eum accessum esse incestum, ex prohibitione Matrimonij, eo ipso quòd hæc cessat, cessat quoque incestus ratio: undè non dicenda est illa limitata causa respectu effectus impediendi Matrimonij, ita ut excludat tolli simul rationem incestus; quia hic effectus pendet in fieri & conservari à priori. Nec obstat: si quispiam ob suam malitiam inde peccandi liberius ansam sumat: quia id non intendit Ecclesia, Sic ille.

Replica.

Audio reponentem: hoc quaeritur, an pendeat hic effectus in fieri & conservari à priori. Et ex quo probatur, quod pendeat, cum Ecclesia posset prohibere eum independentè à priori.

105. *Probatur Ecclesiam non prohibuisse omnem accessum ad affines, ex Sanchez.*

Respondetur, quia non constat, eum sic prohibuisse, vel ostendatur, ubi specialiter prohibuerit omnem accessum ad affines. Imò non prohibuisse probatur: quia jure communi impediebatur Matrimonium usque ad septimum consanguinitatis & affinitatis gradum, & postea restricta est consanguinitas & affinitas ad quartum gradum; di. cap. *Non debet*; & universi fatentur, jam accessum ultra quartum gradum ad

ad consanguineos & affines non esse incestum : cum tamen textus d. cap. *Non debet*. nihil dicat de incestu ; sed tantum non prohiberi deinceps Matrimonium ultra quartum gradum ibi : *Prohibitio quoque copule conjugalis quartum consanguinitatis & affinitatis gradum de cetero non excedat*. Ergo ut accessus ad affines ex copula fornicaria non sit incestus ultra secundum gradum, satis est, ut ultra eum sit jam sublata ea affinitas ad effectum impediendi Matrimonium. Ita Sanchez sup.

106. *Obiectio ex c. 7. & 8. 35. q. 2. & 3.* Sed contra : affinis non solum prohibetur Matrimonium, sed quæcumque copula, cap. 7. 35. q. 2. & 3. *Nulum in utroque sexu permittimus ex propinquitate sui sanguinis, vel uxoris, usque ad septimum generis gradum, uxorem ducere, vel incesti maculam copulari*. Et cap. 8. ead. incestuosus dicitur : *Qui ex propria consanguinitate aliquam, aut quam consanguineus habuit, concubitu polluerit, aut duxerit uxorem*. Ergo affinis æque principaliter prohibetur copula fornicaria ac Matrimonium. Ergo ex ablatione prohibitionis Matrimonij, non sequitur ablatio prohibitionis copule fornicariæ.

Propter quam Pet. Ledes. censet oppositum probabile. Et ideo, teste Sanchio sup. n. 7. hanc partem censet probabilem Petrus de Ledesma de Matr. q. 55. a. 3. dub. 5. & ipsemet in sum. Sacram. ubi de Sacramento Pœnit. c. 19. fol. 630. vers. *Hæc de advertit*, tantum appellat valde probabilem contrariam sententiam, quasi hanc quæque probabilem reputet. Et Azebedo lib. 2. recapit. tit. 20. lib. 7. n. 42. in fine, quæstione hac utrimque disputatâ, anceps manet, ac cogitandum relinquit.

107. *Auctor manus dubius.* Et ego anceps maneo, ac cogitandum relinquo, quid responderi possit ad ultimam instantiam. Et cum intellexero responsionem, dubium deponam. Interim si verum est, quod affirmat communissima sententia, Ecclesiâ non contradicente, sed potius approbante, aut certe dissimulante, accessum ultra quartum gradum ad consanguineos & affines ex copula conjugali, non amplius esse incestum ; dico sine hæsitacione, accessum ultra secundum gradum ad affines ex copula fornicaria, amplius non esse incestum ; quia nullam reperio disparitatem. Et totum pendet à mente Ecclesiæ, quæ, ut homines magis avertentur à fornicacione cum affinis, potuit unam prohibitionem relinquere, sive unum prohibere, & non aliud.

Ecclesia videtur favere priori sententia. Cum autem sciat communiter doceri, ablatâ prohibitionem Matrimonij, etiam ablatam esse prohibitionem fornicacionis, & non contradicat, cum facile posset contradicere, signum magnum est, eam consentire in sublacionem utriusque prohibitionis, sive non prohibuisse fornicacionem, nisi dependenter seu accessorie ad prohibitionem Matrimonij. Et ratio aliqua potest esse, quia eadem irreverentia invenitur in copula conjugali, & fornicariâ ; si ergo illam in casu proposito amplius noluit esse prohibitam, neque hanc videtur voluisse prohibere.

108. *An sit incestus, si af-* Et consequenter videtur dicendum : si duo consanguinei, vel affines post obtentam dispensationem ad ineundum Matrimonium, ita ut de

facto dispensati sint per ordinarij, cui Pontifex (uti fieri solet) commisit, ut, si preces veritate nitantur, dispense, si, inquam fornicentur, eum accessum non esse incestuosum. Tum (inquit Sanchez sup. n. 9.) propter doctrinam, quam tradunt Cajetanus sum. verb. *Incestus*, initio, & ibi Armilla initio, Vega secundo to, sum. c. 5. cal. 1. initio, ubi dicunt, incestum esse, quando inter consanguineos & affines fit commixtio absque dispensatione Matrimoniali. Quæ cum hic adsit, manifestè non erit incestus. Tum etiam, quia n. præced. probavi, jure communi tantum tolli alios consanguinitatis & affinitatis gradus, ad effectum non impediendi Matrimonium, & non posse esse incestum, ablatâ Matrimonij prohibitionem. Quæ æquè tollitur quoad hos per specialem dispensationem, sicut quoad omnes per legem generalem. Ita Sanchez.

Puto ego, quod Cajetanus fortè nunquam cogitaverit de hoc casu ; sed dixit incestum esse, quando fit commixtio absque dispensatione matrimoniali, id est, extrâ legitimum conjugium, quod præsupponit talem dispensationem. Et similiter intelligi possent Armilla & Vega, scilicet nihil aliud velle, quàm commixtionem inter affines non esse peccatum mortale, quando fit inter affines legitime conjunctos ex dispensatione Papæ. Quidquid sit de mente horum Auctorum, si verum est, ablatâ prohibitionem Matrimonij, non posse esse incestum, perinde videtur, sive generaliter per legem, sive specialiter per dispensationem auferatur.

Cæterum bene notandum, quod ait Cajet. sup. sicut ad incestus crimen spectat, etiam sine opere consensus in consanguineam seu affinem ; ita ad incestus speciem spectant impudicitia, & carnales commixtiones impuberum personarum, si consanguinitate aut affinitate sunt junctæ ; quoniam & sunt hujusmodi actus ut via ad consummatum incestum, & multò propinquius quàm cogitationes ad incestum ordinantur, quantum in se est, consummandum, licet ex impotentia ætatis non consummetur. Hæc ille.

Quæro autem ego, utrum ex dictis hæctenus de hoc impedimento rectè inferatur ; infidelem post Baptismum invalidè contrahere cum sorore uxoris, aut concubinæ ? Resolutio hujus quæstionis erit

CONCLUSIO IV.

Infidelis post Baptismum invalidè contrahit cum sorore uxoris, aut concubinæ.

HÆ Conclusio rectè inferitur ex dictis Conclus. 1. ubi cum Regio probabiliter sustinui, non solum affinitatem ortam ex copula conjugali, sed etiam provenientem ex copula fornicaria, esse vinculum naturale, contra Sanchium qui negat affinitatem ex copula fornicaria esse vinculum naturale, secus ex copula conjugali. Undè hic Auctor, quàmvis admittat

finis post obtentam dispensationem ad Matr. fornicentur. Negat Sanchez.

An etiam Cajet. Armilla & Vega.

109. *An immun-ditia inter personas affines impubes sint incestus, ex Cajet.*

110. *Ex copula fornicaria ortum vinculum naturale.*

primam partem Concluf. ſcilicet infidelem poſt Baptiſmum invalidè contrahere cum ſore uxoris, pro viribus tamen defendit, valere Matrimonium cum ſore concubinæ.

Conſanguinitas in omnibus gradibus eſt quia naturalis.

Invenitur inter infideles.

111.
An etiam affinitas.

Negat Henriquez.

112.
Aſſerit Sanchez, & probat.

Ariſt.

Confirmatio.

113.
Alia probatio.

Ut autem incipiamus ab eo, quod minorem habet difficultatem, id eſt, à prima parte Concl. præmitto, conſanguinitatem non ſolum in primo gradu, ſed etiam in ulterioribus tam lineæ rectæ, quam tranſverſalis, eſſe quid naturale, quia natura ipſa, ſecluſa omni lege Eccleſiæ, dicitur, ex communicatione ejuſdem ſanguinis, ſeu propagatione carnis, oriri quamdam conjunctionem, & amicitiam naturalem, quam inveniri etiam apud infideles nemo dubitat. Quare nequeunt hi valido Matrimonio conjungi poſt Baptiſmum, cum conſanguineis intrâ quartum gradum. Quia poſt Baptiſmum manent conſanguinei, & per Baptiſmum ſubjiciuntur legi Eccleſiæ, irritanti Matrimonium intrâ quartum conſanguinitatis gradum. Hoc certum eſt.

Dubatur autem de affinitate, etiam eâ, quæ oritur ex copula conjugali; dubitatur, inquam, an inveniat inter infideles, ita ut ſi quis cum uxore conſummaſſet Matrimonium tempore infidelitatis, non poſſet poſt Baptiſmum ejus ſorem ducere.

Negat Henriquez. lib. 12. de Matr. c. 3. n. 4. Redditque eam rationem; quia affinitas ex copula conjugali, quamvis habeat fundamentum in re; at non irritat Matrimonium cum ſore, & alijs conſanguineis conjugis, jure naturæ, ſed ſolo Eccleſiaſtico; infidelis autem non erat ſubditus legi Eccleſiaſticæ, quando libero contractu factus fuit affinis.

At procul dubio (inquit Sanchez ſup. diſp. 65, n. 4.) dicendum eſt, affinitatem ex copula conjugali ortam, non eſſe inventum Eccleſiæ, ſed quid naturale, inſtar conſanguinitatis. Ducor; quia ob id conſanguinitas eſt quid naturale, quia naturalis cujuſdam amicitia, & conjunctionis fundamentum eſt. Quod idem invenitur in affinitate ortâ ex copula conjugali: teſte enim Ariſtotele 8. Ethic. c. 12. Duplex eſt naturalis amicitia causa; altera, quæ per carnis propagationem deſcendit: altera verò, quæ per carnis unitatem & conjunctionem ad eandem generationem, qualis in copula conjugali reperitur.

Confirmatur: quia conjuges eſſe unam carnem, eſt de jure naturæ: & ita Adamus, ſolo naturæ inſtinctu ductus, dixit Gen. 2. *Et erunt duo in carne una*, & ſi reverà eſſent una caro, neceſſariò conſanguinei unius eſſent conſanguinei alterius; cum tamen ſint quodam modo una caro, quodam modo etiam jure naturæ conſanguinei unius, pertinent ad alterum, nimirum per affinitatem.

Deinde, quia experientia ipſa docet, apud quantumvis barbaras nationes conciliari naturalem quamdam amicitiam ex Matrimonio inter conſanguineos conjugum, ac ipſos conjuges: ob idque ſunt nomina impoſita, ad ſignificandam hanc affinitatis conjunctionem, ut ſocer, ſocruſ, privignus, nurus, gener, noverca. Eſt

ergò vinculum affinitatis quid naturale. Hactenus Sanchez.

Nunquid convincit intentum? Ariſtoteles loco citato non meminit, ſaltem expreſſè, affinitatis, ſed conſanguinitatis & amicitia naturalis inter virum & uxorem; an autem ex ea rectè inferatur amicitia naturalis inter virum & conſanguineos uxoris, & inter uxorem & conſanguineos viri, quis æquus arbiter erit? Eſt quidem amicitia inter virum & uxorem fundamentum, ut ſuprà dicebat Henriquez, id eſt, ſufficiens fundamentum, quare Eccleſia, & jus civile conſtituerint impedimentum affinitatis; ſed an, ſecluſa hæc conſtitutione, foret inter eos affinitas, iſtud eſt, de quo hic quæritur, & quod videtur negaſſe Henriquez.

Atque proculdubio; ut etiam fatetur Sanchez, non eſt affinitas amicitia ſimpliciter naturalis, ſed quodammodo; quia vir & uxor non ſunt ſimpliciter una caro, ſed quodammodo, id eſt, ſunt principium ejuſdem carnis; quod non pendet ab institutione Eccleſiæ, ſed à Deo inſtitutum eſt, & ab Adamo pronuntiatum, Gen. 2. *Et erunt duo in carne una*, ac verificatur etiam in infidelibus; ut proinde etiam inter infideles conjuges vinculum naturalis amicitia ex commixtione carnali, imò & ex ſolo contractu Matrimonij proveniat; ſed hoc vinculum non eſt affinitas; nam vir & uxor non ſunt ſibi affines; ſed, ut ſuprà dictum eſt, ſunt ſtipites, ſeu origo affinitatis, quæ conſiſtit inter virum & conſanguineos uxoris, & vice verſâ, inter uxorem & conſanguineos viri.

Quæritur autem hic; an contractus Matrimonij, aut potiùs copula conjugalis, ſit naturale principium affinitatis, ita ut ſi Eccleſia, aut jus civile, nihil determinafſet circa hoc, equidem conſanguinei uxoris, verè forent affines viri, & conſanguinei viri, affines uxoris.

Equidem communis ſententia id aſſerit, à qua non licet recedere propter Henriquez ſup. qui videtur confundere affinitatem cum impedimento affinitatis, quæ tamen oppidò diſtincta ſunt, ſicut diſtincta ſunt conſanguinitas & impedimentum conſanguinitatis. Undè ſimul ſtat, affinitatem eſſe vinculum naturale, adeoque oriri inter infideles, tamen non dirimat eorum Matrimonium, antè Baptiſmum contractum; quia quod affinitas dirimat, ſaltem in ſecundo, & ulterioribus gradibus, provenit ex ſolo jure Eccleſiæ, ut ex dictis conſtat, cui infideles non ſubjiciuntur pro tempore infidelitatis.

Quare argumentum Henriquez nihil aliud probat, quam eos tempore infidelitatis poſſe validè contrahere, quod libenter omnes admittunt. Sed de quo hic diſputatur, eſt; an poſt ſuſceptum Baptiſmum poſſint validè contrahere, quandoquidem poſt Baptiſmum ſubjiciantur legibus Eccleſiæ, & antè Baptiſmum contraxerint veram affinitatem, quam Eccleſia vult eſſe impedimentum dirimens.

Et reverà non poſſe validè contrahere poſt Baptiſmum, videtur manifeſtè deciſum ab Innoc. III. cap. fin. de Divortijs, ibi: *Ne tales ſiſſines poſſi*

An hæc probationes convincant intentum, Ariſt.

Henriquez.

114.
Affinitas eſt amicitia quodammodo naturalis.

An copula conjugalis ſit naturale principium affinitatis.

115.
Diſtincta ſunt affinitas & impedimentum affinitatis.

116.
Infideles aſſines poſſi

Baptismum
nequeunt
contrahere
ex c. fm.
de Divort.

bi de cetero, postquam ad fidem venerint, copulent prohibentes. Loquitur Pontifex de ijs, qui tempore infidelitatis contraxerunt Matrimonium cum relictis fratrum, quæ sunt affines in primo gradu lineæ transversalis, & concedit, ut Matrimonij sic contractis utantur; prohibet autem, ne post Baptismum contrahant quia nimirum contractus foret invalidus, ut constat ex dictis.

Probat ex
Sanchez.

Atque rursùm probatur ex Sanchio sup. n. 5. Quia cum talis affinitas sit vinculum quoddam naturale, oritur tempore infidelitatis: naturalia enim sunt eadem apud omnes, sive fideles, sive infideles, nec per Baptismum tolluntur. Cum ergò post Baptismum maneat illi affines, & subdantur legibus Ecclesiæ, irritantis Matrimonium intrà quartum affinitatis gradum, non poterunt tunc validè contrahere. Quamvis validum esset Matrimonium, si tempore infidelitatis contraxissent. Quia affinitas illa non dirimit jure naturali Matrimonium, sed solo Ecclesiastico, à quo illi exempti sunt.

117.
Prima pars
Conclus. est
communis.

Igitur prima pars Conclus. satis certa est, eo semper salvo, ut affinitas ex copula conjugali orta, sit quidpiam naturale instar consanguinitatis. Et siquidem affinitas orta ex copula fornicaria foret & ipsa quid naturale, instar consanguinitatis, secunda quoque pars Conclus. scilicet infidelem post Baptismum invalidè contrahere cum fore concubinæ, æquè certa foret; at quia incertum est, an sit quid naturale, pluribus asserentibus esse Ecclesiæ inventum; ideò etiam incerta est secunda pars Conclus. & negatur à Sanchio sup. n. 11. Quia, inquit, cum ea affinitas non sit vinculum naturale, & subinde non contrahatur tempore infidelitatis; nil est, quod post Baptismum impediatur Matrimonium inter illum infidelem & consanguineam mulieris, antè Baptismum fornicariæ cognitæ. Ita Sanchez.

Secundam
partem ne-
gat Sanchez.

118.
Fundamen-
tum negan-
di rejicitur.

Nos Conclus. 1. probavimus, etiam ex copula fornicaria contrahi vinculum naturale affinitatis, cum etiam in ea reperiatur carnis unitas, & conjunctio ad eandem generationem, non minus, quàm in copula conjugali, quæ unitas carnis est causa naturalis amicitiae. Videantur ibi dicta.

Multiplex
responsio
Navarri ad
l. 4. Cod.
de Nupt.

Nota autem, quòd ad l. 4. Cod. de Nuptiis: *Liberti concubinas parentum suorum, uxores ducere non possunt*, quam eò loci adduximus pro hac sententia, variè respondeat Navarr. lib. 4. Confil. in 1. edit. tit. de Sponsal. confil. 7. n. 6. & 7. in 2. edit. tit. de Consang. confil. 12. n. 5. volens ostendere, ipsam non concludere intentionem.

119.
Prima.

Primò ergò ait: Non habet, inter filium, & concubinam patris, non posse consistere Matrimonium, ratione affinitatis; sed ratione prohibitionis, quæ propter honestatem lex Romana id prohibuit, sicut & inter alios multos, ut videre est per totum titulum ff. de Ritu nuptiarum, in quem intellectum inclinatur Glossa in §. *Ad fines*, l. *Non facile*, ff. de Gradibus, si satis perpendatur.

Anvisa

Ecce Glossa, satis eam perpendite. Verb-

Per nuptias, sic inquit; *Licitas*, ut inf. c. ad. l. §. Sciendum: sed secundum Canones, etiam per fornicationem, & secundum Azor. etiam secundum leges, quoad prohibitionem nuptiarum contrahitur affinitas sine nuptijs, ut sup. de Ritu nupt. l. & nihil.

Contrahitur, inquit, affinitas sine nuptijs, quoad prohibitionem nuptiarum. Planè ergò ratione prohibitionis, & non ratione affinitatis nequit Matrimonium consistere. Nego Consequentiam; nam prohibitio facta est ratione affinitatis, scilicet propter honestatem seu reverentiam, quæ debetur affinibus.

Videamus quid dicat Gloss. in d. l. *Liberti*. In primis summarium ejus ita sonat: *Per concubinatum, & illicitum coitum contrahitur affinitas: unde ejus adfines prohibentur Matrimonio copulari.* Baldus.

Prohibentur, inquam, propter contractam adfinitatem, teste Gloss. ibi verb: *Non possunt: Propter, inquit, adfinitatem.* Et prosequitur dicens: *Sed certè contra, non videtur adfinitas, cum dicatur adfinitas, regularitas personarum ex nuptijs conjunctarum, omni carens parentela: at hac non provenit ex nuptijs; sed certè sic impeditur Matrimonium propter illicitam conjunctionem, sicut per adfinitatem, & sic est hic illicita conjunctio, ut ff. eod. l. Semper. Sed & hic potest dici adfinitas, ut 35. q. 3. c. De incestis.*

Hæc Glossa magis favet Navarro; quia licet admittat adfinitatem, non tamen ex lege civili seu Romana, sed ex jure Ecclesiastico, quam adfinitatem Navarrus non negat.

Interim responderi posset: hanc Glossam non negare omnem adfinitatem, sed eam tantum, de qua loquitur l. *Non facile*, ff. de Gradibus, quæ habeat omnes effectus civiles veræ adfinitatis, ut successionem & similes, ut diximus Conclus. 1. in explicatione d. l. *Non facile*. Atque hæc de prima responsione Navarri.

Respondet secundò: Apud Romanos non erat illicitus concubinatus, ut habet expressè textus in l. *In concubinatu*, ff. de Concub. & consequenter ibi non intervenit coitus, lege Romanâ illicitus; & ita ad summum solum probare posset, ex concubinatu induci adfinitatem, qui non contingit in casu proposito; sed quidam coitus illicitus vagus, qui nullo jure Romano Ethnico, nec veteris testamenti, probatur impedire Matrimonium.

Hæc responsio melior est; nihilominus non plenè satisfacit; neque enim prohibetur Matrimonium eum concubina patris, quia concubinatus non est lege Romanâ prohibitus: sed quia ducentes concubinas patrum, minus religiofam & probabilem rem facere videntur, eò quòd ex copula oriatur affinitas, sive reverentia quædam debita concubinæ, idcirco quòd sit facta una caro cum patre. Quæ certè ratio locum obtinet, etiam in coitu vago, & secundum leges Romanas illicito.

Fateor, per d. l. *Liberti*, seu, *Liberti*, non satis probatur, fuisse prohibitum Matrimonium filij cum alijs mulieribus, quas vago concubitu co-

veat Gloss.
d. c. Non
facile.

120.
Ma. is fa-
ver Gloss. d.
l. Liberti.

121.
Resp. ad
eam.

Secunda re-
sponsio Na-
var. ad A.
l. 4.

122.
Responditur.

123.
Tertium re-
sponsio Na-
var. rejici-
tur.

rum parentes cognoverant, aut etiam nullos cognatos posse conjungi Matrimonio cum concubinis suorum cognatorum (quæ est tertia responsio Navari) sed quid tum? Nam ad nostrum propositum sufficit, ut inter eos oriatur adfinitas, sive impediatur Matrimonium, sive non; quippe admittimus, adfinitatem jure naturæ non impedire Matrimonium; cum quo tamen stat, quod ex copula illicita, seu non conjugali, oriatur vera adfinitas, quæ sit naturale vinculum amicitiae, etsi sine lege superaddita non impediatur Matrimonium. Et ad hoc solum probandum adducta fuit d. lex *Liberti*, in qua, propter adfinitatem ortam naturaliter ex copula, prohibetur Matrimonium filij cum concubina patris.

Igitur ex hypothesi, quod ex copula fornicaria naturaliter proveniat aliqua adfinitas, tam certum erit non valere Matrimonium infidelis, jam conversi, cum sorore concubinæ, atque non valere cum sorore uxoris.

124. Quinimò sunt Nonnulli, qui licet negent, *Probat* adfinitatem ex copula fornicaria esse quid naturale; equidem affirmant, non valere Matrimonium cum sorore concubinæ. Et probant: quia licet hæc adfinitas non sit naturalis: at ille post Baptismum subditur legibus Ecclesiæ, irritantibus Matrimonium in eo adfinitatis gradu.

Confirmatur. Et confirmatur: quia sicut potest infidelis inire Matrimonium cum consanguinea in secundo, & ulterioribus gradibus: at post Baptismum nequit, impediendo lege Ecclesiastica, cui jam subjacet: ita potest tempore infidelitatis valide contrahere cum facta sibi affini per fornicationem; at factus fidelis nequibit.

Alia probatur. Tandem: quia crimen tempore infidelitatis admissum, nempe machinatio in mortem viri uxoris fidelis, ipsa insidiante, non impedit Matrimonium eo infidelitatis tempore; at impedit post Baptismum, ut habetur c. 1. de Convers. infidelium. Ergo idem dicendum est de impedimento adfinitatis. Hæc illi.

125. Quæ nobis non probantur, uti nec Sanchio sup. n. 11. Unde ad ultimum respondet: Ecclesia in eo casu non impedivit directè infidelem, sed mulierem fidelem, in quam jurisdictionem habebat, ne illi infideli post Baptismum nubat. Quod idem poterat statuere in nostro casu, at id non statuit. Sic ille.

Et merito id non statuit: quia in priori casu mulier fidelis graviter peccaverat, insidiando vitæ viri sui, & ideo in pœnam delicti admissi, justè inhabilitatur ad contrahendum Matrimonium cum infideli post ejus conversionem, imò etiam tempore infidelitatis. Puto enim, quod, si Pontifex per possibile, vel impossibile, dispenseret tali casu in impedimento disparis cultus, Matrimonium equidem non valeret, propter impedimentum criminis. At verò in nostro casu, valeret fortè Matrimonium, tempore infidelitatis contractum, nisi obstaret impedimentum disparis cultus. Quippe soror concubinæ nil deliquit, propter quod Ecclesia eam redderet inhabilem, & concubinarium non potuit reddere inhabilem, quia non erat ipsi subjectus.

Ad primum argumentum respondetur: nil esse, quod post Baptismum impediatur Matrimonium inter illum infidelem, & consanguineam mulieris, antè Baptismum fornicariæ cognatæ. Nisi dicas, adfinitatem, quæ infidelitatis tempore orta non est, suboriri post Baptismum. An autem id possit dici, infra videbimus.

Ad confirmationem dicitur: consanguinitas est quid naturale, & proinde orta est tempore infidelitatis, & cum maneat post Baptismum, impediatur tunc. At adfinitas ex fornicatione non est tunc orta. Ita Sanchez.

Sed oppositum videntur supponere Adversarij in sua confirmatione, cum dicunt. *Ita potest tempore infidelitatis valide contrahere cum facta sibi affini per fornicationem.*

Planè sic dicunt; sed sibi ipsis videntur contradicere; quia supponunt, adfinitatem istam non esse quid naturale; quomodo ergo tempore infidelitatis orta? Præsertim, si etiam soror concubinæ sit infidelis. Nam si fidelis, major potest esse difficultas, de qua statim. Prius examinemus, an possit oriri tempore infidelitatis, tamen non sit aliquid naturale.

Et videtur quòd sic: quia sicut lex Ecclesiastica induxit adfinitatem ex copula fornicaria; sic indidem inducere eam potuit jus civile. Et fortè jure Romano Ethnico inducta fuit, ut patet ex antè dictis.

Nam inventam fuisse per Ecclesiam, non aliunde probatur, quam ex Decretis, in quibus Matrimonium inter filium, & concubinam patris prohibetur. Sed etiam reperitur lex Romana, per quam ejusmodi Matrimonium prohibetur, ut superius ostendimus; ergo &c. Vel si dixeris, legem illam Romanam supposuisse adfinitatem naturaliter exortam; ego etiam dicam, Decreta Ecclesiastica id ipsum supposuisse.

Jam sic: ponamus infideles aliquos subiectos isti legi Romanæ, nonne antè Baptismum vererantur affines? Perveniant ad Baptismum; putas, quòd valerent eorum Matrimonium? Noli putare: quippe licet lex Romana amplius eos non obliget quoad istud punctum; nunc equidem per Baptismum subjiciuntur legibus Ecclesiasticis, quæ hujusmodi Matrimonium dirimunt. Igitur fieri posset, ut tempore infidelitatis aliqui contraherent adfinitatem, estò adfinitas non foret quid naturale.

Ex hypothesi autem, quòd lege civili non sit inducta adfinitas, & quòd nihil sit naturale, sequitur, eam non fuisse contractam tempore infidelitatis, saltem quando utraq; pars fuit infidelis; adeoque, post Baptismum susceptum posse valide contrahere, quia reverà non sunt affines. Quia, ut bene notat Navar. sup. n. 7. adfinitas nascitur ex copula, & non ex Baptismo, & ita si ex copula præcedente Baptismum non fuit nata adfinitas, non potest nasci per Baptismum sequentem. Jam autem, ut ait Navar. ibidem n. 6. Non enim potest inesse qualitas, l. Si seruum, §. 1. ff. de Action. empt. ergo ei, quæ non est adfinitas, non potest adijci qualitas

126. *Solutio prioris arg.*127. *Resp. ad confirmationem nem. ex Sanchez.*128. *An adfinitas possit oriri tempore infidelitatis.*129. *Quomodo sit fieri non potest.*

qualitas impediens Matrimonium.

Oppugnat autem Navar. eos, qui dicunt, quod licet ex coitu illicito non oriatur affinitas, impediens jure naturali, nec Divino, nec Romano Ethnico, tamen ille coitus illicitus producit post Baptismum affinitatem impediendam, & dirimentem Matrimonium. Qui verò illi sint, qui hoc dicunt, non loquitur.

Sanchez sup. n. 10. duos tantum adducit; Veracruz 1. part. Speculi art. 50. Conclus. 3. & 4. & Vegam 2. to. Sum. c. 34. cas. 124. ubi quærit hic Auctor; an si infidelis cognoverit aliquam infidelem, postea conversus ad fidem, possit validè contrahere cum ejus consanguinea in secundo gradu? Et respondet, quod non. Quod autem loquatur de copula fornicaria, patet ex eo, quod adducat Trident. Sess. 24. cap. 4. ubi restringit affinitatem ex copula fornicaria ad secundum gradum.

123. Porro utrum doceat, ex copula fornicaria non oriri affinitatem impediendam jure naturali, nec Divino, nec Romano, mihi non constat. Atque ut doceret, adhuc non efficaciter eum impugnat Navar. dummodò admittat, oriri jure naturali, aut Divino vel Romano Ethnico, veram affinitatem. Falsò namque dicitur, quod omnis vera affinitas impediatur Matrimonium, ut patet in affinitate ex copula conjugali ultra quartum gradum, quæ, etiam secundum Sanchez, est vera affinitas, licet de facto amplius non impediatur Matrimonium; & consimiliter datur vera consanguinitas, quæ communi calculo non impedit Matrimonium.

Quidquid sit de mente istorum Auctorum; nisi ea fuerit, quæ jam est explicata, scilicet, quod antè Baptismum nulla fuerit exorta affinitas, & post Baptismum prius oriatur sine nova copula, immeritò oppugnatur à Navarro, Sanchio, & alijs Doctoribus. An autem talis fuerit, relinquo alijs ulterius examinandum.

124. Ego hic examino, cur superius dictum sit: Saltem quando utraque pars (id est, concubinari- us, & soror concubinæ) fuit infidelis. Respondetur: quia si concubinarius fuit fidelis, contraxit, secundum Sanchium sup. n. 12. affinitatem cum sorore infideli, ita ut eam jam conversam validè nequeat ducere, attentà consuetudine Ecclesiæ, quæ habet, fidelem fornicantem cum foemina fidei, contrahere affinitatem cum sorore, quæ post multum temporis spatium nascitur ex parentibus istius foeminae, quæ non potest contrahi statim ac soror illa in lucem editur, sed cum baptizatur, & si diu non baptizetur, non oriatur antè Baptismum: quia soror illa non subjacet legibus Ecclesiæ, donec baptizetur.

125. Et idè existimo (inquit Sanchez) quando alter ex fornicantibus est fidelis, cum contrahere per illam copulam affinitatem cum consanguineis alterius fidelibus statim, cum infidelibus autem quandocumque baptizati fuerint, & idè inter fidelem illum cum eis non posse consistere Matrimonium. Quia fidelis ille tempore copulae subjacet legi Ecclesiæ, statuenti, ex ea copula oriri affinitatem cum consanguineis

alterius, quandocumque nati fuerint & baptizati, ut ipsius Ecclesiæ consuetudo legem illam explicat, ut probat exemplum adductum. Quod nec lex Ecclesiastica, nec consuetudo habent in contrahenda cognatione spirituali, quando tempore Baptismi collati alterum extremum incapax erat. Et cum hæc affinitas sit ex mero Ecclesiæ statuto, non est mensuranda instar aliarum relationum, quæ ex rei natura confurgunt, sed ut Ecclesia statuit.

At infidelis, cum qua fidelis est fornicatus, nec tunc, nec post Baptismum contrahet affinitatem cum consanguineis fidelis: quia tempore quo erat contrahenda, non subjacebat legibus Ecclesiæ: & nullibi statutum extat, ut post Baptismum convalescat. Absque dubio autem fidelis, habens rem cum infideli habente sororem fidelem, contrahit affinitatem cum sorore infideli: quia tunc utrumque extremum subjacet legibus Ecclesiæ. Hæc ille.

Ex quibus n. 13. infert: fidelem cognoscen- tem carnaliter infidelem, si illa infidelis, postea facta fidelis, concipiat ex alio filiam & baptize- tur, contrahere affinitatem cum illa filia, & i- dem, si adhuc mater permanens in infidelitate pareret illam filiam, & postea filia baptizaretur. Quia satis est ad affinitatem contrahendam, al- terum ex fornicantibus, qui illam contracturus est, fidelem esse, & consanguineum alterius, cum quo contrahenda est, vel tunc esse fidelem, vel post effici. Ita Sanchez.

Dicit aliquis: ergò etiam satis est ad contra- hendam affinitatem, consanguineum, qui eam contracturus est, esse fidelem, & fornicantes, cum quibus contrahenda est, vel tunc esse fide- les, vel post effici. Quæ enim ratio disparitatis? An fortè, quia in hoc casu post Baptismum con- valesceret affinitas, quod nullibi statutum ex- stat? Sed etiam in priori casu simili modo con- valescit; nam consanguineus eo tempore, quo contrahenda erat affinitas, non subjacebat legibus Ecclesiæ, atque adeò non poterat eam contrahere, & tamen post Baptismum est affinis.

Planè, inquis; sed hoc idè, quia antè à fidei fornicante contracta erat affinitas cum consan- guineo, qui tunc esset fidelis vel post efficeretur.

Contrà, idè dicam in secundo casu, scilicet consanguineum fidelem affinitatem contraxisse cum fornicante, qui tunc esset fidelis, vel post efficeretur: neque enim affinitas magis afficit fornicantem, quàm consanguineum, sed æqualiter utrumque respicit. Quæ ergò ratio disparitatis?

Voluntas, inquis, Ecclesiæ, quæ unum statuit, & non aliud, & voluit oriri affinitatem in forni- cante fidei, estò consanguineus esset infidelis, & non in consanguineo fidei, quando fornicans es- set infidelis, ut patet in exemplo super allato.

Respondetur: exemplum illud solum probare, ita fieri in uno casu. Cumque sit eadem ratio, vel assignetur diversa, idè videtur sentiendum esse in alio casu, nisi opposita voluntas Ecclesiæ obstat.

Dices: cum affinitas sit aliqua relatio, requi- rit utrumque extremum esse capax, nisi aliud ab Ecclesia ordinetur; ac proindè debet con-

122. Quos Na- var. hic op- pugnet.

Sanchez ci- tat Verac- cruz, & Vegam.

123. An reu- det.

124. Quia si una pars tantum fue- rit infidelis. Sanchez.

125. Existimat Sanchez fi- delem con- trahere affi- nitatem.

Secus infide- lem.

126. Corollarium ex Sanchio.

Oppugnatur.

127. Instatur.

Responso.

Rejicitur.

128. Obiectio.

stare de voluntate Ecclesie sic ordinantis; patet autem voluntas Ecclesie in uno casu, & non in alio.

Solvitur.

Contra: voluntas Ecclesie foret irrationabilis, nisi in utroque casu idem vellet; ergo ex voluntate in uno casu, recte colligitur eadem voluntas in alio casu, vel assignetur aliqua ratio, quæ movere potuit Ecclesiam hic, & non ibi.

129^a
Solutio impugnatur.

Assigno rationem; quod fornicans, per actionem illicitam sit causa affinitatis; consanguineus autem merus terminus affinitatis. Cui

illa non satisfacit, quærat meliorem; vel dicat nobiscum, affinitatem ex copula fornicaria esse quid naturale, atque adeo oriri etiam inter infideles, quamvis Matrimonium non dirimat, nisi post Baptismum, eo modo, quo dirimit consanguinitas, contracta tempore infidelitatis.

Sed nunquid etiam publica honestas, quæ oritur ex Matrimonio rato, eodem modo dirimit? Responsio patebit ex dicendis Sectione sequenti.

S E C T I O VII

D E

I M P E D I M E N T O P U B L I C Æ

H O N E S T A T I S.

1.
Quid sit publica honestas, ex D. Tho.

Ominatur hoc impedimentum in jure, *Iustitia publica honestas*; sed expeditius apud Doctores dicitur, *Publica honestas*, & interdum etiam simpliciter, *Honestas*. Estque, secundum D. Tho. 4.

dist. 41. q. un. a. 1. quæstiuncula 4. in corpore, *Propinquitas ex sponsalibus proveniens, robur trahens ab Ecclesia institutione, propter ejus honestatem.*

Est potius descriptio, quam quiddam ratio, ex Perez.

Quæ potius est descriptio, ut notat Perez hic disp. 32. sect. 1. n. 1. quàm quiddam & adæquata ratio. Nam in primis non est adæquata; quia solum convenit publicæ honestati, ortæ ex sponsalibus, cum tamen illa æquè consurgat ex Matrimonio rato.

Præterea exprimit causam efficientem, quæ est Ecclesie institutio, ad denotandum, hoc impedimentum solo jure Ecclesiastico introductum esse.

Denique ponitur, propter honestatem ejus, ad exprimendam causam, ob quam Ecclesia hoc statuit impedimentum. Quia nimirum æquum & consonum honestati Ecclesie est, ut propter inchoationem Matrimonij, quæ in sponsalibus reperitur, consanguineis alterius sponsi prohibeat Matrimonium cum altero. Hæc ille.

2.
Quæ sit ratio ejus quiddam, juxta eundem Auct.

Inquiris: quæ ergo ratio quiddam & adæquata? Respondet Perezus: Aptius publica honestas in communi, prout abstrahit ab ea, quæ ex sponsalibus de futuro consurgit & ab ea, quæ ex Matrimonio rato oritur, sic definienda est. *Propinquitas* ex verbis sponforum proveniens. Dicitur: *Propinquitas*, seu, quod idem est, *conjunctio*; quo denotatur convenientia, quam habet cum affinitate. Dicitur: *Ex sponforum verbis proveniens*, ut explicetur propria ejus

ratio, quæ differt ab affinitate. Hæc enim sine conjunctione, seu copula carnali consurgere non potest, illa verò solis verbis perficitur. Ita Mart. Perez.

Verum enimverò neque hæc definitio videtur esse adæquata, si prior non sit adæquata; nam accipiendo verba in stricta significatione, solum convenit honestati ortæ ex sponsalibus; quippè ly *sponsus* propriissimè loquendo, & in communi ac rigorosiori usu, accipitur pro sponso de futuro, sicut ly *sponsalia*, pro sponsalibus de futuro, ut ipse Perez ibidem fatetur, dicens:

Respondeo; etiam nuptos per verba de præfenti, sine ulla Matrimonij consummatione, dici in jure sponfos. Quàmplurimi enim sunt textus, qui in eo sensu usurpant sponsalium & sponforum nomen, tametsi in usu communi ac rigorosiori, nomen sponsalium soleat sumi, non pro Matrimonio rato, sed pro ipsa promissione mutua viri & femine de contrahendo invicem Matrimonio, & sponsi soleant dici ipsi promissi. Hæc ille.

Si ergo descriptio Doct. Angel. idè est inadæquata, quia utitur nomine sponsalium, etiam definitio Perezij erit inadæquata, quia utitur nomine sponforum. Erit autem adæquata, si dicatur: est propinquitas quædam seu conjunctio proveniens ex Matrimonio rato non consummato, vel ex sponsalibus celebratis per verba de futuro.

Duplex igitur est honestas; una, quæ oritur ex Matrimonio rato nondum consummato; altera, quæ provenit ex sponsalibus de futuro: De quibus sigillatim hic tractandum est; quia licet in aliquibus convenient, in alijs tamen differunt, ut patebit ex dicendis in dicursu hujus Sectionis. Incipiamus à principaliori, pro qua Dico primò:

CON-

3.
An reverè talis sit.

4.
Non videtur esse magis adæquata, quàm prior.

Duplex est hic honestas.